БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

45-дахи жэлээ гарана.

БУРЯАД УНЭН

№ 20 (11618)

1968 оной январиин 24, среда

сэн 2 мүнгэн

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

..АЙН САБШАЛАН ..РЯАЛАНДА АЛМАЛТА

..ряад ороной сабшалангые түргэнөөр һэргээн һайжаруулха

..ороп сабшалан, бэл-
..газараар баян. Энэнь
..а дотор миллион ха-
..үү гектар дайдые эзэлдэг.
.. сагһаа нютагай малшад
..гтаа илангаяа ехэ анха-
..ар хандадаг байһан.

..оной үеэр Сэлэнгын
..XVIII партсъездын нэ-
.. колхозой гэшүүн В. Ге-
..й даадаг звено нютагай
..ай дүй дуршэл хэрэглэ-
..шалан ашаглалгые ху-
..жа, үбһэ ногооной баян
..ажа шадаһан. Тэдэнэр
..таа сэбэрлэдэг, үтэг-
.. оролдосотойгоор уһал-
.. Уһанай хомор дээрэһээ
..гол горхон дээрэ тошо
.. тэрээгээрээ хабартаа
.. байһан юм.

..ьегүй Буряад орондо
..50 звено хүдэлжэ ерээ.
..омоо Байгал шадарай
..уд нуга сабшалангаа
..эрэглэхэеэ болиһон. Та-
..эрээ тэжээлэй ургамал-
.. таридаг болоһон, үбһэ
.. ургаса гектарай 6 цент-
..нэрээ хороһон байгаа.

..арай экономическа та-
..хабтар ехэ аша үрэтэй
.. Хяагтын аймагай Хү-
..вхозой жэшээ гэршэлжэ

..ахида 26 звено байгуу-
.. юм. Тэдэндэ бүхы саб-
..алагдаа. Звенонуудые
..техникээр хангажа, тэ-
..эгжүүлгэ үгэдэг болоо.
..үшынгээ жэлдэ элэ зве-
..00 гектарай дэгнүүл, жэ-
..һа сэбэрлэжэ. 500 гек-
..алан шүдэтэй катогоор
..ээд. 800 гаран гектар
.. үтэгжүүлһэн байна.
..до луговодуул сабшалан
..улха хүдэлмэреэ үргэл-
... Тэдэнэр уһалуурнин
..удые үнэтэһөөрнь һай-
..н заһажа, ногооной үрэ-
..даг болоо. Нуга са-
.. һайнаар харууһалдаг
..инь өөрынгөө аша үрэ
..үхы совхозоороо гекта-
..да зэргээр 25 центнер
..ряажа абаһан. Ингээд
.. 40 центнертэ хүргэхэ
..урлаа табиһан байна.

..ай луговодуудай ам-
..гаар ажаллажа байһан
..дые олоор харуулжа
..Тэд энэнь республика
..эээлэй бата бэхи үндэһэ
..бихэ хэрэгтэ бии байгаа
..утагдалнуудые халхал-
..агүй байна. Абтадат
..ээлын мал ажалай му-

нөө үеын ургажа байгаа эрилтые хангажа шаданагүй.

Республика дотор 100 мянга гаран гектар уһалагдадаг сабшалан бии. Түрүүшүүлэй тэндэхи гектар бүриһөө 35—40 центнер үбһэ абадаг байхада, республика бүхыдөө дунда зэргээр 11 центнер хуряана. Уһалагдадаг сабшалангай иимэ бага ургасатай байһыень юугээр тайлбарилхаб? 1966 ондо республикын ажахынуудай гурбанай нэгэ хубинь шахуу сабшалангаа орой нэгэ дахин уһалаа. Хабартаа сабшалан дээрээ малаа гуримгүйгөөр алуулһаниинь тэрэнэй ургасада ехээр нүлөөлөө. Мүн ургасаа оройтожо хуряаһаниинь нилээд ехэ гээлтэдэ оруулаа.

Буряад орондо сабшалан һайжаруулха урагшатай һайн арга дуршэл хэрэглэгдэдэг боложо байна. Сабшалан тусхай звенонуудта, малшадай бригадануудта даалгагдадаг болонхой.

Зүгөөр ажал хүдэлмэреэ бүри амжалтатайгаар ябуулхын тула тэдэ звенонуудые техникээр бүри һайса хангаха шухала. Тэд болото дээрээ тэрээндэ анхарал табидаггүй байһаниинь гэмшэлтэй. Луговодуудай звенонуудые байгуулаашье һаа, тэдэндэ эгээн шухала хэрэгтэй машинанууд үгтэдэггүй. Тиимэһээ республика дотор сабшалан, бэлшээри үндэһөөрнь һайжаруулха хүдэмэрниин тон аали нобшоор ябуулагдадагынь элитэ.

Хүдөө ажахын машина бүтээдэг конструкторнууд луговодуудай урда ехэхэн үритэй байна. Буряад ороной ажахынууд наг шэбхэ, торф сабшалан дээрээ тарааха тусхай машина, зэмсэгүүдээр дуталдана.

Эсэсэй эсэстэ тусхай мэргэжэлтэдые һургаха хэрэгтэ ехэ анхарал табихаар байгаа. Республикын Хүдөө ажахын министерствын аппарадта, аймагуудай управленинүүдтэ агрономууд-луговодууд байхагүй. Тиимэ мэргэжэлтэд ажахынуудташье олдохогүй. Иимэ, шадабари ехэтэй мэргэжэлтэдгүйгөөр луговодуудай звенонуудые зүбөөр ударидахань бэрхэтэй ха юм.

А. ДАВЫДОВ.
Буряадай хүдөө ажахын институдай доцент.
(«Правда» газетын 1968 оной январиин 22-ой номерһоо абтаба).

Улаан-Үдэ хото.

ОРОЛДОСОТОЙ ҺААЛИШАН

Мал һайнаар харууһалха, эдээлүүлхэдэ гансашье зунай сагта бэшэ, мүн үбэлдөөшье ашаг шэмэ ехэтэй, таргаласатай байдаг гэжэ малшан бүхэн мэдэдэг. Тиэд Дүүһэнэй һаалиин гүүртынхид намарһаа эхилжэ һаамхай үнеэдтээ талха тарьянай зүйл һайса эдюулжэ, һү һааляа зунайхиһаа доошонь оруулаагүй.

«Коммунис ажалай коллектив» гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэтэй энэ гүүртэдэ бэеэр набтаршаг, хүрин улаахан шарайтай, наһатайшаг эхэнэрые заатагүй харахат. Энэмнай аймагай Соведэй депутат, үнинэй һаалишан Бүтэд Яхановна Доржиева гээшэ. Дүүһэнэй һаалиин гүүртэдэ таһалгаряагүй арба гаран жэлдэ хүдэлжэ, нилээдгүй дуршэл шадабаритай болоһон хүн. Сүлөө сагтаа залуу һаалишадта дүй дуршэлөө хөөрэжэ үгэдэг, шадахысаа туһалдаг заншалтай.

Үнгэрһэн жэл һаалишан Бүтэд Доржиева дааһан 21 үнеэдэйнгээ тус бүриһөө 1923 килограмм һү һаажа, совхоз соогоо түрүүшүүлэй зэргэдэ гаранхай. Тиэд түйлаһан амжалтаараа һанаагаа амардаггүй, харин дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялгануудые абадаг. Энэ жэл үнеэн бүриһөө 1950 килограмм һү һааха шиидэнхэй. Мүнөө һаалишан Доржиева сүүдхэдэа һаамхай үнеэн бүриһөө 9—10 литр һү һаана.

Манай корр.

Баргажан.

ХОНИН БҮРИҺӨӨ—ХУРЬГА

Хонишодой эгээл харюусалгатай саһа—түл абалга эхилбэ. Январь гарамсаар олон хонид түрөө. Үнгэрһэн жэлдэшье эгээл энэ үеһөө хойшо түрүүшын хурьгад абтажа эхилээ һэн. Тиин мүнөө шэнэ түл абалгые угтажа байхадаа, нёдондо яажа энэ харюусалгата үеые дабажа гараһан, хэр зэргээр ажаллаһанаа һанаандаа оруулнабди.

Зүгөөр манай отарынхид үшөөл зориһондоо хүрэжэ шадаагүй гэжэ би һанагшаб. Манда хурьгашанаар эльгээгдэһэн зарим хүнүүд дүй дуршэлгүй дээрэһээ хурьгадаа гарзада оруулжа. 100 эхэ хонин бүриһөө 88 хурьга түлжүүлһэн байна. Тиигэбэшье урзанданайхиһаа нилээдгүй һайн дүн туйлагдаа бэлэй.

Түсэбтэ табан жэлэй гурбадахи жэлдэ ямар зорилго урдаа табинабди? Түл абалгаа бэлэдхэлтэйгээр угтаһан байнабди. Манай колхоз хонин ажал хүгжөөлгөөр табан жэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхын тула ехэхэн уялга абанхай. Гансахан энэ жэлдэ бүхыдөө дунда зэргээр зуун эхэ хонин бүриһөө 95 хурьга, хонин бүриһөө 3,3 кг нооһо хайшалхаар хараална.

Урдынхиһаа һайн амжалта туйлаха зорилгоор ооһэдымнай оролдожо хэһэн юумэн бага бэшэ. Нэн түрүүн хонидоо тобир тарганаар үбэлжүүлхын тула намартаа һайнаар адуулаа һэмди. Мүнөө үелэ хониднай намарайнгаа хүшые буурулаагүй.

Сүхын голдо саһан ехэ. Тиимэһээ декабриин хахадһаа хойшо хээлитэй хонидоо бэлшээридэ ябуулхаяа болижо, байрадань харууһалаабди. Үбһэ тэжээлнай бардам хүрэхэ. Эхэ хонидто үбһэ, зёленко, обёос үгтэнэ. Уһааршье һайса хангагдана. Нарай хурьгадые дааруулангүй, дорюунаар түлжүүлхын тула дулаан байра түхеэрэнхэйбди. Эхэ хонидой байрын хана, хаяа шабагдажа. Дээрэхи хушалтань зузаалагданхай.

Һая түллэһэн хонидые оруулха, мүн томошог болоһон хурьгадые бүлэг бүлэгөөрнь байлгаха таһалганууд бэлэн. Урдынгаа хуушан хашалтануудые һэльбэжэ заһаад, шэнэые нэмэжэ хээбди. Хурьгадта минеральна тэжээл үгэхэ хобоонууд бии. Боошхонууд соо бүлеэн уһан ходо байлгагдана.

Түл абалгые эмхитэй һайнаар үнгэргэхэ бүхы арга болөмжо бии. Би өөрөө, хонишод Иннокентий Максимов, Владимир Бобыкин хоёртоёо хамаг бүхы юумэеэ хэһэн байнабди. Өөһэдынгөө хүсөөр хурьгадаа түлжүүлхэмнай. Хоёр һара соо бүхы хониднай хурьгалхань гээшэ. Манда нэгэ хүн үшөө нэмэжэ үгтэхөөр юм. Мүнөө дүй дуршэлтэй хурьгашан Клавдия Игумнова манда хүдэлхэеэ ерэнхэй.

Һаяхан үнгэргэгдэһэн хонишодой зүблөөн дээрэ манай отарынхид шэнэ уялга абаба. Дааһан 660 эхэ хонинһоо 660 хурьга абажа түлжүүлхэ, хонин бүриһөө 3,5 килограмм нооһо хайшалха гэлсэбэбди. Гансал оролдолго хэрэгтэй. Сугтаа хүдэлдэг нүхэдни найдамтай, тэдэ дааһан хэрэгтээ харюусалгатайгаар хандадаг юм.

И. ЖАРКОЙ.
Хяагтын Ранжуровай нэрэмжэтэ колхозой хонишон.

Совет засагай 50 жэлэй ойн баярта КПСС-эй Буряадай обкомой, Министрнүүдэй Соведэй зүгһөө Түнхэнэй «Сельхозтехника» нэгэдэлэй үнинэй механизатор М. М. Александровта Хүндэлэлэй грамота барюулагдаа бэлэй. Мүнөө энэ нүхэрнай хабарай тарилгада ябаха трактор машинануудые заһабарилгада эдэбхитэйгээр хабаадана.

Ф. СОРОКИНОЙ фото.

ГУРБА МЯНГАТАН

ЯРУУНА. (Телефоноор абтаба). «Дружба» колхозой хонишод үбэлэй түл абалгые эмхитэйгээр угтаа. Энэ ажахыда 9800 эхэ хонин түллэхэ, хамта 7500 хурьган абтахаар хараалагдаа. Мүнөө үедэ бүхыдөө гурба мянганһаа үлүү хурьгад абтажа, гарзада оруулагдангүйгөөр түлжүүлэгдэнэ.

Хонин ажал дээрэ дүй дуршэлтэй хүнүүд олон. Ахалагша хонишон Г. П. Белоусовай даадаг отарынхид 340 гаран хурьгатай болоо. Нүхэр Л. Ефремовагай хүтэлдэг бригада мүн лэ амжалтатай. Түл абалгын үедэ эхэ хонидто үдэртөө 300 грамм талха тарьянай зүйл нэмэжэ үгтэнэ.

«Дружба» колхозойхид түл абалгые һайнаар үнгэргэхын тула эхэ хонин бүридөө 50 килограмм үбһэ бэлэдхэжэ абаһан, мүн ногоон һолоомоор хангаһан байгаа. Бардам үбһэ, тэжээл дээрэ байлгагдаһан хонидһоо тобир дорюун хурьгад абтана.

Ж. БАТУЕВ.

һаалишадай баяр.
Оньһон түхеэрэлгэнүүд.
35 жэлдэ багшаар.
Дүй дуршэлөө абалсаба.

..ХЭ ҺАЙНДЭР

..н нютаг. Аймагай тү-
..ынуудай нэгэн «Сиби-
..хоз эндэ һуурижанхай.
..ын түб һуурин Түнхэн
..аймагай колхоз, совхо-
..алишад суглараба. Ка-
..аймагай хүдөө ажахын
..э һайндэртэ хабаада-
.. ерээ. Ингэжэ Түнхэнэй
..ай һайндэр январиин
..обо.

..риин управлениин на-
..И. Д. Серебренников ун-
..элэй зарим дүнгүүдые
..аар мэдээсэбэ. 1967
..энэй аймаг урзанда

жэлэйхидэ орходоо дунда зэргээр үнеэн бүриһөө 232 килограмм һү ехээр һааба. Хүдөө ажахын продукци абаха, гүрэндэ худалдаха уялгаяа аймаг сүм дүүргээ. «Сибиряк». «Маяк» колхозууд илангаяа һайн үрэ дүн туйлаһан байна.

Энэ жэлдэ үнеэн бүриһөө 2000 литр һү һааха уялга һаалишад абаба.

Эдэ бүгэдын һүүлээр наада зугаа болобо. Хэрэнэй соёлой байшангайхид концерт харуулаа.

Б. ШИРЕТОРОВ.

..ШАХТАНУУДТА — ШЭНЭ ТЕХНИКЭ

.. шахтернууд шэнэ тех-
..ним зэбсэглэгдэжэ бэ-
..хан. Донецкэ заводһоо
..хэлэй оньһото комплекс
..лээ. Иимэ комплекс хэ-
..Донбассай шахтернууд
..лта туйлаһан юм.
.. нүүрһэ малтаха, ашаха
.. оньһон түхеэрэлгын
..ай шахтануудта хэрэг-
..байгаа «Тула» комплекс-
..хоёр дахин ехэ юм. Мүн

1000 килограмм нүүрһэнэй багтаамжатай урданай вагонеткэнүүд шэнэ түхэлэй, ехэ вагонеткэнүүдээр һэлгэгдэжэ эхилээ. Тэрэнэй бүтээсэнь 30 процентээр үлүү. Шэнэ техникэ 2/5 шахтануудта тодхогдожо байна.

Д. ЧИРКОВ,
Галуута-Нуурай шахтоуправлениин түсэблэлгын таһагай начальник.

..НИРХОЛТОЙ ЗҮБЛӨӨН

.. Шэтэдэ Зүүн Сиби-
..ськэ болон посёлково
..й гүйсэдкомуудай тү-
..эрэй зүблөөн—симпо-
..обо. Москва, Новоси-
.. ерэһэн эрдэмтэд, но-
..рүү Соведүүдэй, дээ-
..ганай түлөөлэгшэд
.. дээрэ һонирхолтой
..дхэлнүүдые хээ. Мү-
.. ярилтын ёһоор заса-
..н шатын зургаануу-
.. ябуулга улам һайжа-
..рга онол, дүй дуршэл
..э туһатай, дэлгэрэнгы

хөөрэлдөөн болоо. Зүблөөнэй һүүлээр бидэ, ондоо республика, областьнуудһаа ерэһэн айлшад Агын округ ошожо, Хүнхэрэй сельскэ Соведэй хүдэлмэритэй, тэндэхи Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой ажабайдалтай танилсаабди.

Манай республикаһаа тус зүблөөндэ гурбан хүн хабаадаа.

Р. БАЗАРОВА,
Загарайн аймагай Элхиин сельсоведэй гүйсэдхэхэ комитедэй түрүүлэгшэ.

ХҮНДЭТЭ БАГШЫН 70 НАҺАН

Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ багшанарай институдай тогтоогдоһоор 35 жэл үнгэрөө. Тэрэ сагһаа хойшо эндэ хүдэлжэ байһан багшанар институдта олон. Тэдэнэрэй нэгэн Василий Абрамович Абрамов болоно. В. А. Абрамов 35 жэлэй туршада эндэ хүдэлхэ зуураа, хэды олон хүниие һургажа, ажалай арюун замда гаргаа гээшэб. Тэдэнэр мүнөө эрдэмтэд, багшанар, партийна, советскэ хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд болон ургаа. Нүхэр Абрамов институдайнгаа студентнэр, багшанар болон һуража гарагшадай дунда хүндэтэй болоһон хүн.

Институдай студентнэр, багшанар, республикымнай олониитын түлөөлэгшэд сугларжа, үнинэй багша В. А. Абрамовай 70 наһа хүрэһэн ойе тэмдэглэбэ. Баярай энэ үдэшые институдай ректор И. А. Батудаев нээгээ. Эндэ элидхэл хэһэн институдай ород ба хари хэлэнэй, литературын кафедрые даагша Е. В. Баранникова нүхэр Абрамовай ажабайдал, литературна ажал ябуулга тухай тодорхойгоор хэлэбэ. Мүн энэ үдэшые үнгэргэлгэдэ хабаадагшад хуушанайнгаа багшые халуунаар амаршалжа, тэрээндэ ута наһа, удаан жаргал эдлэхыень юрөөбэ.

Удаань институдай студентнэр хүндэтэ багшынгаа түрэһэн үдэртэ зорюулан, һонирхолтой концерт сугларагшадта харуулһан байна.

В. ЧИМИТОВ.

..ДАЙ ТЕАТРАЙ ЗҮЖЭГ

ЛВРЗ-гэй соёлой ордоной арадай театрай артистнууд «Факир на час» гэжэ зүжэг Онохой тосхон ошожо харуулба. Энэ театрай режиссер Билярский тус зүжэг найруулан табяа.

Л. УЛАНОВА.

Москваһаа мэдээсэнэ

РСФСР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ УКАЗ

РСФСР-эй ХУДАЛДАА НАЙМААНАЙ ГАБЬЯАТА ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭ ГЭҺЭН ХҮНДЭТЭ НЭРЭ ЗЭРГЭ Т. А. БРИТОВАДА ОЛГОХО ТУХАЙ

Совет худалдаа наймаанай талаар габьяатай байһанайнь түлөө, Буряадай АССР-эй Улаан-Үдын столовонуудай трестын 17-дохи столовын повар **Бритова Татьяна Алексеевнада РСФСР-эй худалдаа наймаанай габьяата хүдэлмэрилэгшэ** гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэ олгохо.

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ М. ЯСНОВ.

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь Х. НЕШКОВ.

Москва, 1968 оной январиин 22.

Великобританиин Премьер-Министр Гарольд Вильсон Москва ерэбэ

МОСКВА. (ТАСС). Советскэ правительствын уряалаар, Великобританиин Премьер-Министр Гарольд Вильсон албанай хэрэгээр январиин 22-то Москва ерэбэ.

Великобританиин болон СССР-эй гүрэнэй тугуудаар шэмэглэгдэһэн Шереметьевскэ аэродром дээрэ СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгин, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо Д. С. Полянский болон бусад дүшаалта хүнүүд Гарольд Вильсониие угтаа.

Совет-англиин хэлсээн

Советскэ Союзда албанай хэрэгээр ерэһэн Великобританиин Премьер-Министр Гарольд Вильсон январиин 22-то, Кремльдэ, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгинтай уулзаа.

Удаа тээнь Кремльдэ совет-англиин хэлсээн болоһон байгаа.

Хани ёһоной оршон байдалда үнгэрһэн хэлсээнэй үедэ уласхоорондын зарим шухала асуудалнуудаар һанамжануудаа мэдэлсэжэ абаа.

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгинай Инди айлшалан ошохо тухай

Индиин правительствын энээнэй урда тээ хэһэн уряалай ёһоор, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ нүхэр А. Н. Косыгин албанай хэрэгээр байгша оной январиин һүүл багаар Инди айлшалан ошохонь.

Индидэ ошоод байха үедөө нүхэр А. Н. Косыгин Республикын Үдэр гэжэ Индиин национальна һайндэрэй баяр ёһолодо хабаадалсаха юм.

Сибириин эрдэмтэдэй хуралдаан

НОВОСИБИРСК. (ТАСС). Ороной зүүн зүгтэ байгаали шэнжэлхэ эрдэм наукануудтай хамта, хүн түрэлтэнэй общество тухай эрдэм ухаан хүгжэлтын үргэн замда гараа. Январиин 22-то эндэхи Академгородокто нээгдэһэн СССР-эй Наукануудай академиин Президиумэй Нийтын эрдэм наукануудай хэлтэсэй нүүдэл сесси энэ асуудалаар хэгдэһэн шэнжэлгэнүүдэй дүнгүүдтэ зорюулагдана. Түүхын, философиин ба хуулиин, экономикын, литературын ба хэлэнэй таһагуудай бюро заседанинууд дээрээ Новосибирскын, Яхадай, Улаан-Үдын, Владивостогой, Магаданай болон бусад городуудай институдуудай тоосоое зүбшэн хэлсэбэ. Багашаг хугасаа соо эндэ хэдэн ехэ шэнжэлгэнүүд хэгдээ. Научна 250 зохёол бэлдэгдээ, тэрэ тоодо 50 ехэ шэнжэлхы зохёол бии. Эдэ научна зохёолнуудай дундаһаа эгээл мэдээжэ, эгээл томонь—табан томтой «Сибириин түүхэ» болоно.

Сибириин экономистнуудай шэнжэлгэнүүд Сибириин, Алас-Дурнын ажахын хүгжэлтые түсэблэхэдэ ехэ туһатай байна.

Философиин, социологиин ба хэлэнэй талаар хэһэн шэнжэлгэнүүд эрдэмтэдэй суглаан дээрэ зүбшэн хэлсэгдэнэ.

ХИЛЫН саанаһаа

А. М. Горькиин түрэһөөр зуун жэлэй ойдо

УЛААН-БААТАР. (ТАСС). Монголой хотонууд болон аймагуудта агууехэ пролетарска уран зохёолшо А. М. Горькиин түрэһөөр зуун жэлэй ойдо бэлдэжэ байнхай. Тиихэдээ һургуулинуудта номой выставкэнүүд, мүн уншагшадай конференцинүүдые эмхидхэхээр бэлдэнэ. Монгол хэлэн дээрэ Горькиин шэлэгдэмэл зохёолнуудай хоёр боти, «Горький болон Монголой литература» гэһэн статьянуудай ехэхэн суглуулбари хэблэгдэжэ гараха байна.

Энэ ойн баярай болохоёо байһанай дашарамда, «Залуучуудын үнэн» гэжэ монголой залуушуулай түбэй газетэ агууехэ уран зохёолшын бэшэһэн зохёолнууд тухай асуудалнуудтай анкетэнүүдые өөһэдынгөө уншагшадай дунда тарааһан байгаа. Тиигээд уншагшадай үгэһэн харюунууд үргэнөөр тунхаглагдаха юм.

Патриодуудай талада оробо

ХАНОЙ, январиин 22. (ТАСС). Шокчанг гэжэ провинциин Фухыу гэдэг бүхэлэгдэмэл газарта байһан дахуул армиин патриот үзэлтэй сэрэгшэд январиин 3-да восстани хээд, арад зоной талада оробо гэжэ ВИА агентство дамжуулна.

Восстани хэһэн солдадуул өөһэдынгөө командирнуудые алажа радиостанциие буляан абаһан бэеэрээ, партизануудтай хамта дайсанай подразделенидэ добтолоод, бүхэлэгдэмэл пунктые эзэлһэн байна.

Эндэ болоһон байлдаан соогуур восстани хэгшэд хадаа буу зэбсэг, 81 миллиметрэй миномёт, мүн бэшэшье ехэ сэрэгэй һомо хэрэгсэл буляан абаһан байгаа.

Амжалтатайгаар дайлалдаһанайнгаа һүүлээр, тэрэ восстани хэһэн Урда Вьетнамай сэрэгэйхидые НФО-гой нютагай комитедтэ партизанууд халуунаар угтаа.

Газарай хүдэлһэн дээрэһээ хохидогшодто туһаламжа

ПАЛЕРМО. (ТАСС). Газар хүдэлһэн дээрэһээ хохидоһон Сицилиин улад зондо зорюулагдаһан шэнэ хэһэг ашаануудые асарһан «ИЛ-18» гэжэ хоёрдохи самолет Москваһаа эндэ ерэбэ. Сицилиин областной профсоюзуудай болон кооперативуудай байгуулһан Италиин Улаан хэрээһэнэй болон үүсхэлэй комитедэй нэрэ дээрэ Совет Улаан хэрээһэнэй болон Центросоюзай эльгээһэн эмэй болон эдеэ хоолойн зүйлнүүдые энэ самолёт асарһан байгаа.

Палермодо ерэһэн Совет гүрэнэй ашаануудые газар хүдэлһэнһөө хохидоһон нютагууд руу тэрэ дары ябуулжа, тэндэ туһаламжа үзүүлжэ байдаг муниципалитедүүд болон бэшэшье эмхи зургаануудта дамжуулан үгэхэ юм.

Малиин кооператорнуудай амжалтанууд

БАМАКО. (ТАСС). Һүүлэй дүрбэн жэл соо Малида хүдөөгэй хамтын ажалтанай нэгэдэлнүүдэй тоонь 217-һоо 1512 болотороо нэмэбэ.

Хүдөө ажахын продуктнуудые худалдан абаха болон өөһэдынгөө гэшүүдые эд бараагаар хангаха гэһэн хоёр гол зорилго бэелүүлһэн хүдөөгэй хамтын ажалтанай нэгэдэлнүүд этигэл найдабари түрүүлхээр аша үрэ түйлаа гэжэ Бамако областиин губернатор Ли Умар гэгшэ элидхэл соогоо тэмдэглэбэ.

Бамако областиин конференци хүдөө ажахын үйлэдбэриин хүгжэлтэдэ материальна талаар урмашуулгын һайн үүргэтэй байһаниие тэмдэглэһэн байна.

Испанида полициинхид хэһээлтэ үзүүлнэ

ЛОНДОН. (ТАСС). Январиин 20-до Мадридай университедэй философи болон литературын факультедэй студентнүүд полициинхидые шулуугаар болон хирписээр шэдэһэн байна гэжэ Рейтер агентствын корреспондент Испаниин ниислэл хотоһоо мэдээсэнэ.

Тус университедэй байдаг газарые бүхэли неделн соо полициинхидай эзэмдэн абаад байһаниие буруушааһан митинг болоһоной һүүлээр 300 шахуу студентнүүдэй жагсаал хэхэ һэдэлгэ гаргаад, полициинхидаар добтологдоһон дээрэһээ иимэ буһалгаан болоһон байха юм. Тиихэдэнь полициинхид жагсаалда хабаадагшадые һайнаар танижа абахын тулада будаг холиһон шэнгэн юумэ сүршэдэг тусхай түхеэрэлгэнүүдые студентнүүдтэ эсэргүүгээр дахин хэрэглэһэн байгаа.

Делегат тухай хөөрөөн

ХАТУУ ЗОРИГ

ЭНЭ ХҮНИИЕ би үнинэй танихаб. Анха түрүүн гурбан жэлэй саада тээ уулзаа һэм. Янгинама хүйтэн январиин тэрэ үглөөгүүр Энхэ-Тала дээгүүр шанга жабар хасар нюур хайран, малгайн хасабша сэнтүүлэн хиидхэжэ байгаа бэлэй.

Хүр саһата талын дундуур годирһон харгыгаар гэшхэлжэ ябахадам, Хоолой гэдэг багахан сэлеэн тээһээ шаргатай хүн хойноһоомни хүсэжэ, боро моринойнгоо боожые татан, хажуудамни байлгаһаниинь һанаанда ороно. Моринной түргэн шогшодолоор ямаан дахатай наһажаалшаг хүнтэй энэ тэрые зугаалһаар малшадай байра хүрэжэ ерээ һэмди. Энээхэн зуура тэрэнэй нэрэ алдарыень, хэдэг ажалыень мэдэжэ абаа бэлэйб. Фермын улаан буланда орожо дулаасаха һамбаандаа: «Дашижаб Табхаевич Гумпылов — малай байрануудые оньһожоруулдаг тушаалтай, «Дружба» колхозой механик» гэжэ энэ хүн тухай түрүүшын тэмдэглэл блокнот дотороо хээ агша һэм.

Тэрэ эртэ үглөөгүүр уулзаһан саг хадаа Дашижаб Табхаевичай ажалай юрын нэгэ үдэрэй эхин бэлэй. Хашаагай дэргэдэ морёо уяжархёод, малай хотон тээшэ доховон һагад гэшхэлһээр ошоходонь, үрөөһэн хүл муутай хүн юм хаш гэжэ һанаа һэм. Гэртэ орожо дулаасаншьегүйгөөр хашаа руу сэхэ ошоходонь, яаралтай хүдэлмэриин гараад байһыень тухайлхаар байгаа. Тэжээл буйлуулдаг цехтэ халуун уһан дуталдадаг болоһо. һабыень түргөөр һэлгэхэ хэрэг гараһан ха юм. Хэдэн үдэр туха сүлөөгүй хүдэлжэ, шэнэ тогоо табиха һууриинь тааруулһан туладаа энэ үдэр гол шухала юумыень заатагүй дүүргэхэ ёһотой байгаа. Тиин тэрэ үдэр багахан хуушан һабын орондо «КВ-300» гэжэ томо ехэ паровой котёл тодхогдоһон гээшэ. Түмэр соргонууд шадамар гараар холбогдон, найдамтайгаар бүхэлэгдэһэнэй һүүлээр гал түлигдэжэ, нэгэ хэды саг үнгэрһэн хойно халуун уһан тэжээлэй цех уруу элбэгээр дамжуулагдажа эхилээ һааб даа.

Коммунист Дашижаб Гумпылов нарин, орёо оньһон юумэнүүдые бүтээдэг ажалтай хүн байгаа. Хэхэ юумэеэ дүүргээд байхадаа, намтай яаралгүйхэн хөөрэлдөө һэн. Дунда зэргын бэетэй, даруу зантай, үгэ-үсөөнтэй, жэирэй ажалша энэ хүнэй хөөрэхыень шагнахада, һониншье байгаа даа. Мүнөөдэрэйнь һайхан жаргал, ажалша хүнэй нэрэ соло энэ хүндэ тиимэшье бэлээр олдоогүй...

...Урданай сэрэгшын ухаан сэдьхэлдэ мүнөөшье заримандаа дайнай сууряан дуулдахадал гэжэ, дариин утаагаар бүрхөөгдэһэн бүрхэг үдэр, харанхы һүнинүүд һанаандань элеэр ороодхидог.

ДОН МҮРЭНЭЙ саада бэеһээ түрүүшээр сухариха баатай бологдоһон юм. Тиигэбэшье удангүй доботолгодо орожо, Донской фронтдо дайлалдажа байһан 99-дэхи полк нэгэ тосхониие дайсадһаа сүлөөлөөд, улам саашаа дабшажа ябаа. Орел хотые зээлхэ саг холо бэшэ болонхой,ород сүмын ганжар оройнууд бүрхэг тэнгэри өөдэ шоройлдон харагдажа байгаа. Эгээл эндэ дайсанай томо буугай һомон хажуудань тэһэржэ, тэрэниие хүндөөр шархатуулһан юм... Үрөөһэн хүлөө тайруулаад, нүгөөдыгөө шагайгаараа хүдэлхэеэ болёод байхада, Дашижаб Гумпыловта хэды бэрхэтэй гээшэ һэм! Хоёр жэл улуутэй соо Красноярскын госпитальдо хэбтэхэдээ, саашанхи ажабайдал тухайгаа бодолгодо абтажа, олохон һүниинүүдые нойргүй үнгэргэгшэл бэлэй. «Дайнай дүүрэхэдэ бултa амгалан нютагаа бусаха. Тиихэдэ би юу хэхэ гээшэбиб? Дахин трактор жолоодохоһоо байха эмээл морёоршье ябажа шадахагүйлби... Хорин таба наһатайһаа хоёр таяғһаа һалангүй, айл зонойнгоо хүзүүн дээрэ амидарха хүн гүб?» — гэжэ һанахадань залуу хүндэ хэсүүшэг лэ һэн.

Тиигэһээршье дайн дүүрэһэн. Дашижаб Гумпылов хэдэн олон һара хүлһөө буугаад хэбтэһэнэй удаа одооошье таягай хүсөөр ябадаг болоһо, Энхэ-Талаяа бусаһан юм.

Бүгэдэ зон үбһэ, таряа хуряалгада гаража, ажал хэжэ шадахагүй үбгэд, хүгшэд лэ гэртээ үлэдэг байба. Таягаа тулаад газаа гарахадань, үйлсөөр хэнэйшье харагдахагүйдэ Дашижаб аргагүй гунигтай болошохо. Багашуулшье хүрэтэрөө бухал шэрэхээ ошонхой ха юм.

Удаанааршье һаа саг үнгэржэл байгаа. Ургаса хуряалгын хүдэлмэри дүүрэжэ, үбэл болобо. Удаань хабар... Энэ үедэ Дашижаб ходол газаагуур харагдадаг болоо. Үнинһөө хойшо эзэгүй байһан хуушарһан «ХТЗ-гэй» дэргэдэ тэрэ удаан зогсогшо һэн. Юун тухай бодолгото болодог һааб? Дайнай урдахана прицепщигээр хүдэлдэгынь, удаань трактор жолоодожо эхилһэн золто үдэрнүүдынь һанагдадаг һэн гү? Али энээхэн үншэрһэн шэнги трактор дайнһаа бусаагүй нүхэдыень һанаандань оруулаа ха гү, — таахань хэсүү бэлэй.

Газар хахалха сагай ойтобошье, трактор жолоодохо хүн үшөө дууһан олдоогүй байгаа. Энээн тухай түрүүлэгшэ нэгэтэ Дашижабайда ороод гарахадаа хэлээ һэн.. Хэдэн хоногһоо тарилгашье тулажа ерээ. Эгээл иимэ шахардуу сагта Дашижаб правленидэ орожо ерэһэн юм.

— Энэ ХТЗ-гээ намда үгэгты, туршаад үзэһүү..

Удангүй Дашижаб хабарай тарилгада гараа бэлэй. Хажуудаа таягаа түшүүлһэн хүбүүн «түмэр хүлэгэйнгөө» жолоо бариин ябахадаа, зүрхэ сэдьхэлынь хэды ехээр баясан ябааб даа! Зүгөөр тайруулмал хүлтэй хүнэй трактор жолоодохонь тиимэ бэлэхэн байгаагүй. Шэнэ дадал, дүршэл олохын тула хэды шэнээн оролдоо, тухашараа юм, бү мэдэе!

ТЭРЭ ГЭҺЭЭР хорёод жэл үнгэрөө. Һанаад үзэхэдэ үни холо шэнги. Теэд тэрэ үеын бэрхэшээлые хэн мартаха бэлэй. Тиимэшье һаа амгалан сагай дабшаса дариин утаата харанхы үдэр һүнинүүдые мартуулна, ажабайдал урагшаа, урагшаал уряална. Зохёохы ажалдаа зоригжоһон урданай сэрэгшэ Дашижаб Гумпылов мүнөөшье оньһото техникын жолоо бариһан зандаал. Хамтын ажахын хүгжэлтын шатануудта хэды олон «булад хүлэгүүдые» жолоодоо гээшэб! Түрүүшээр «ХТЗ», удаань «ЧТЗ», һүүлдэ «КДП», «ДТ»... Хабартаа газар хахалжа, таряа таридаг байһанаа хожомынь комбайнер болоһон ха юм.

...Үнгэрһэн намарай ургаса хуряалгын үедэ Дашижаб Табхаевичтай дахинаа уулзааб. Хужартын станда ерэхэдэмнай, комбайнернууд «шииг хатаа» гэһэн дохёогоор хүдэлмэридөө гарахаяа зэһэжэ байгаа. Һүүлэй 2 жэлдэ Дашижаб Табхаевичай хэр зэргэ ажаллаһан тухайнь парткомой секретарь Борис Тудупович Цыренжапов урда тээнь намда хөөрэһэн юм. Үнинэй солото механизатор хоёр жэл удаагаар 600—612 гектар ургаса хуряажа, колхозойнгоо, аймагайнгаа түрүүшүүлэй зэргэдэ жагсаһан бэлэй.

Коммунист Дашижаб Гумпылов шииг бэрхэ ажалшан байхаһаа гадна, нийтын хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаададаг хүн. Тэрэ парткомой гэшүүн, арадай хинагша юм. Таряа хуряалгын үедэ Хужартын тракторно-таряан ажалай бригадада байгуулагдаһан партийна бүлэгэй 15 коммунистнар түрүү һууринуудые эзэлжэ ябаа. Тэдэнэй дунда Дашижаб Гумпылов онсо шалгардаг байба.

Бригадын механизаторнууд баян ургасаяа 20 хоногой туршада хуряажа, 15 мянган центнер таряа гүрэндэ тушааха түсэбөө 160 процент дүүргэһэн. Энэ амжалтада 440 гектар ургаса хуряажа, 6.400 центнер ороохо сохижо, социалис мүрысөөндэ эрхимлэһэн комбайнер Дашижаб Гумпыловай ашаа габьяа бага бэшэл.

Мүнөө Дашижаб Табхаевич «үбэлэйнгөө тушаалые» үни хада эзэлэнхэй, үнөохил шаргада хүллэһэн морёороо малай фермэнүүд тээшэ харгылна. Үбэлэй һаранuудта, үнеэдэй ашаг шэмэ дээшэлүүлхын түлөө шанга тэмсэл ябуулагдажа байһан энэ үедэ Дашижаб Табхаевичай даадаг тушаал бүришье харюусалгатай болонхой. Колхозой һаалиин гурбан фермын оньһото түхеэрэлгэнүүдэй һаадгүй хүдэлдэг байхын тула дүй дүршэлтэй механик оролдоно, даалгагдаһан хэрэгээ найдамтайгаар дүүргэнэ.

Урдандаа һү һаалгаар ходо гээгдэжэ ябаһан «Дружба» колхоз һүүлэй үедэ аймаг доторoo түрүү зэргэдэ гаранхай. 1967 ондо һү һааха, гүрэндэ худалдаха түсэбөө холо үлүүлэн дүүргээ юм. Мүнөө үнеэдэй ашаг шэмэ нёдондонойхиһоо улам дээшэлжэ байна. Тиигэжэ табан жэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө колхозойнгоо һаалишадай тэмсэлдэ урданай механизатор, коммунист Дашижаб Гумпылов ехэхэн туһа нэмэриеэ оруулна.

«Хатуул зоригтой хүн даа» гэжэ нютагайхидынь урмашан хэлсэдэг. Хүшэр сагые эрын зоригоор дабажа гараһан хүниие ондоогоор яажа нэрлэхэб даа. Инмэл хүнүүдэй ажалбадал габьяатай, бусадта һургаалтай байдаг шуу. Энээнэйнь тэлотомо гэршэ — 1966 ондо Энхэ-Талын үнинэй механизатор Дашижаб Гумпыловай энгэртэ Ажалай Улаан Тугай орден ялараа һэн. Тиихэдэ СССР-эй ВДНХ-гай бронзово медаляар шагнагдажа, мүнгэн шанда хүртэһэн жэшээтэй.

Партиин гэшүүнэй нэрэ хүндые дээрэ үргэжэ, хэзээдэшье түрүү зэргэдэ ябадаг энэ нүхэрөө Хяагтын аймагай коммунистнар областной партийна конференциин делегадаар һунгаа юм.

Д. ДУГАРОВ,
манай корр.

СИБИРИИН «НОГООН АЛТАН»

Хэблэлэй һониной агентствын корреспондент Енисейдэхи Сибириин модо бэлэдхэлэй, модо болбосоруулгын хүгжэлтэ тухай хөөрэжэ үгэхыень гуйжа «Красноярлеспром» нэгэдэлэй начальник Н. Усенкэдэ хандаһан байна.

Совет гүрэнэй тогтоһоноо хойшо Енисейдэхи Сибирь эрхим шанартай модо, тэрээгээр бүтээгдэдэг бусад хэрэгсэлнүүдые үйлэдбэрилгын талаар дэлхэй дээрэ шухала удха шанартай газар болонхой гэжэ Николай Усенкэ хэлэбэ. Красноярска хизаарта оршодог Енисей мүрэн шадархи нютагууд ой модоор угаа элбэг. СССР-эй бүхы дайдын арбанай нэгэ хубиие эзэлдэг, 14.5 миллиард кубометр модон нөөсэтэй юм.

Революциин урда тээ Енисейн ой тайга үмхиржэ, түймэртэ шатажа, элдэб хорхойдо эдюулэн хомсоржо байһан модоной «склад» байгаа. Мүнөө энэ нютаг модоной хүгжэмэл промышленностьтай хизаар болонхой, эндэ жэл бүри хори гара миллион кубометр модон бэлэдхэгдэжэ байдаг.

Сибириие сүлэлгын лэ газар гэжэ хаанта засаг тоолодог байһан. Энэ зуун жэлэй эхеэр Финансын министерство «Сибириин модоо хүйтэнһөө хахаржа байна» гэһэн энеэдэһэтэй шалтагаан дурдаад, Сибириин модоной промышленнигуудта мүнгэ зээлээр үгэхөө арсаһан юм.

Хэрбээ тэрэ сагта модоной промышленность байгуулагдаа һаа, ондоо тээшэнь модоёо гаргажэ шадагдахагүй һэн: Сибириин ута харгы Сибириие һэтэ гараһан ганцахан лэ түмэр зам байһан. Тиимэһээ Совет үедэ модо үйлэдбэрилхэ предприятинуудые байгуулхын тула Хойто далайн зам ашаглаха хүдэлмэри урид шалан эмхидхэхэ хэрэгтэй байгаа. Энэмнай дэлхэйн хэдэн оронуудта модо гаргаха харгы болохо байба.

Енисейдэ баригдаһан Усть-Порһоо Сибириин модон түрүүшынхеэ хилын саана гаргагдаһан юм.

Енисей дээгүүр модо зөөхэ Игарка гэжэ порт Совет гүрэнэй түрүүшын табан жэлнүүдэй турша соо баригдаа бэлэй. Мүнөө тэрэ тон шэнэ техникээр шэнэлэгдээ. Тиигэһэнэй ашаар, Игаркын стивидорнууд гүрэн сооһи ямаршье портынхиһоо түргөөр пароходуудта модо ашадаг болонхой. Үнгэрэгшэ тамаралгын үедэ элдэб оронуудай 118 пароход Игаркаһаа дэлхэйн 20 орон худар миллион тухай кубометр хюрөөдэмэл модон материал абаашаа.

Игаркын модоной бүлэг заводуудһаа гадна, Енисей Ангар хоёрой бэлшэр дээрэ «Сибириин Архангельск» гэлсүүлдэг шэнэ центр урган болонхой. МаклаковоЕнисейн бүлэг предприятинууд гурба миллион шахуу кубометр модоор элдэб хэрэгсэлнүүдые бүтээдэг.

Енисейн тайга соогуур модо зөөдэг шэнэ түмэр харгынууд баригдаа. Эдэмнай жэл соо нэгэ миллион кубометр модо эдлэл болгохо хүсэтэй леспромхозуудые эмхидхэхэ—ойн тунга модо үйлэдбэрилэн ашаглажа эхилхэ арга олгоо.

Мүнөө Енисейдэхи Сибирь модонһоо гадна, тэрээгээр бүтээгдэһэн ондоошье хэрэгсэлнүүдые газаашань гаргадаг болонхой. Модые бултынь ашаглажа шадаха үйлэдбэриин комплекс Красноярскда баригдаа. Эндэ саарһан, спирт, целлюлозо үйлэдбэрилэгдэдэг.

Мүнөөнэй табан жэл соо Енисейн модоной үйлэдбэриин комплекс баригдажа эхилээ. Эдэ баригдаад байхадаа, хюрөөдэмэл мэдээжэ материалнуудһаа гадна, олон янзын целлюлозо, орёолто болохо саарһа, нааадамал фанерэ, зомгооһон плита, тэжээлэй гидролизно дрожжо, канифоль, скипидар, флотационно тоһо гаргаха аргатай болохо юм. Һаалын жэлнүүдтэ Енисейн Сибирь модоор хэгдэдэг эдлэл хэрэгсэлнүүдые хилын саана гаргалгын талаар дэлхэйн удха шанартай экспортёр болохо.

Табан жэлэй һүүл гээшэ Красноярай хизаарта модо бэлэдхэлтэ 1.5 дахин ехэ болохо. 1980 ондо жэл соогоо 35 миллиард кубометр модон бэлэдхэгдэдэг болохо түсэбтэй.

(АПН).

ТООСООТО СУГЛААНУУДАЙ УРДА ТЭ[Э]

КОЛХОЗНИГУУДАЙ ЗҮБШЭХЭ ХЭРЭ[Г]

Ойн баярай жэл дүүрэбэ. Колхозууднай гүрэндэ хүдөө ажахын продуктнуудые худалдаха уялганууд аа амжалтатайгаар бэелүүлжэ шадаа. Тиихэ зуураа ажахынууд адууһа малайнгаа тоо олошоруулһан байна.

Үнгэрэгшэ жэлдэ республикын колхозуудай олзо оршо дээшэлжэ, мүнгэн нөөсэ жасань баяжаа. Нийтын ажахын олзо доходой ургаха тума колхознигуудай ажалай түлөөһэн нэмэбэ. Мүнөө бүхы колхозуудта салин хүлһэн мүнгөөр һара бүри түлэгдэдэг болонхой. Туйлаһан эдэ амжалтануудаа бататхажа, колхозуудай экономико саашань улам хурданаар хүгжөөхэ зорилго табигдана.

Эдэ үдэрнүүдтэ колхозуудаар тоосоото, тоосоото һунгалтын суглаанууд болож эхилхэнь. Энэмнай хүдөөгэй ажалшадай байдалда айхабтар ехэ удха шанартай. Суглаанууд дээрэ колхознигууд жэл соо хэһэн хүдэлмэриингөө дүн шэнжэлжэ, саашанхи зорилгонуудаа тодорхойлхо байна. Тиихэ зуураа хамтынгаа ажалай олон асуудалнуудые зүбшэхэ, правлениингээ ажал ябуулгые сэгнэхэ ушартай.

Продукци ехээр абаха арга боломжонууд тухай, экономикоё бэхижүүлхэ, хүнүүдэй ажана байдал, болбосоролые дээшэлүүлхэ тушаа асуудалнууд колхознигуудай гол анхаралда байха болоно. Мүн газараа, машина хэрэгсэлээ, хүдэлмэришэ хүсэеэ ашa үрэ ехэтэйгээр хэрэглэхэ, ажалаа эрдэм ухаанай үндэһөөр эмхидхэхэ, үйлэдбэреэ тусхай шэглэлтэй болгохо, ажахын тоосоо нэбтэрүүлхэ, юумэеэ арьбалжа, гамнажа һураха, мүн ажалай түлөөһэ гуримшуулха, барилга хэхэ болон бусад асуудалнуудай анхаралтайтаар хэлсэгдэхэ байһаниинь элитэ.

Теэд жэлэй тоосооты суглаанда һайнаар бэлдээл һаа, тэрэ эмхитэйгээр, ашa үрэтэйгөөр үнгэргэлхэ байна. Дээрэ хэлэгдэһэн асуудалнуудые зүбшэлгэдэ колхознигуудые олоор хабаадуулхын тула жэлэй дүнгүүдые хамтын суглаанһаа урид бригаданuудта, фермэ дээгүүр, экономическа шэнжэлэлгэ хэхэ бюродо зүбшэн хэлсэхэ шухала. Нёдондо Захаминай, Бэшүүрэй, Ахын болон бусад зарим аймагуудай колхозуудай жэлэй дүн бригада, фермэнүүдтэ, экономическа шэнжэлэл хэхэ бюродо уридшалан зүбшэгдөөгүй һэн. Үнгэрэгшэ жэлэй энэ дутагдалые мүнөө дабтажа болохогүй.

Хэдэ хэдэн ажахыда шалгалтын комиссинууд ёһо тэдысэ хүлэлдэг байна. Зарим колхоздо Уставай ёһоор сугларха зочой хүсэлдөөгүйшье һаа, тоосооты, тоосоото һунгалтын суглаанууд үнгэргэгдэһэн. Олохон ажахынуудта жэлэй дүн гүнзэгыгөөр шэнжэлэгдэнгүйгөөр табигдаһан ушарһаа боложо, колхознигуудай зүгһөө һайса шүүмжэлэгдээгүй байшоо.

Колхознигуудай хамтын суглаан артелиин хэрэгые хүтэлбэрилхэ эгээн дээдэ орган гэжэ бүгэдэндэ мэдээжэ. Тиимэһээ тэндэ колхозник бүхэн артелиингээ ажахые саашадань хүгжөөхэ талаар өөһэдынгөө һанамжа дурадхалнуудые хэлэхэ, шүүмжэлэл ба өөрыгөө шүүмжэлгэ үргэнөөр дэлгэрүүлхэ зэргэтэй.

Мүнгэн жасын гурим хазагайруулдаг, хамтын ажалай мүнгэ, зөөридэ һаланаар хандадаг, тоо бүридхэлыень бусайдуулдаг хүнүүд нюур сахингүйгөөр суглаан дээрэ шүүмжэлэгдэхэ зэргэтэй.

Суглаан дээрэ хэгдэһэн элидхэлэй удхаһаа тэндэ болохо хөөрэлдөөн дулдыдаха болоно бшуу. Мүнөө үедэ юумые арьбалха, алмаха асуудал шухалала тоологдоно.

Правлениин тоосоото элидхэл хүнүүдые зоригжуулмаар, шэнэ жэлдэ хараалагдаһан ехэ зорилгонуудые хайшан гэжэ бэелүүлхэ тушаа хүнүүдэй үгэ хэлэхээр зохёогдоһон байха болоно. Элидхэл дотор экономическа асуудалнууд тодорхойгоор харуулагдаха зэргэтэй. Таряалан дээрэһээ, малай фермэһээ ямар ашаг үрэ гаранаб, хэды олзо оронob, продукциин өөрынь үнэ сэн ямар бэ, олзонь гаргашаяа хэр харюулнаб гэхэ мэтэ асуудалнууд тодорхойгоор элишэлэгдэхэ болоно.

Мухар-Шэбэрэй, Сэлэнгын, Хяагтын аймагуудай колхозуудта үйлэдбэриингөө арга боломжонуудые зүбөөр хэрэглэжэ шадаһан, ажахыгаа экономическа талаар бодомжолжо хүтэлбэрилһэн жэшээнүүдые олоор харуулхаар.

Жэлэй дүнгүүдые зүбшэн хэлсэхэдээ олзо оршо хэр зүбөөр хубаарилагданаб, хэр зэргэ нөөсэ үлөөгдэнэб гэжэ анхарха байна. Улаан-Үдын, Баргажанай, Яруунын болон бусад зарим аймагуудай хэдэн ажахынуудта олзо оршынгоо ехэнхи хубиие ажалай түлөөһэндэ хубаарилаад, бага хубииень үйлэдбэреэ үргэлхэлгэдэ, культурно-ажаһуудалай барилгада, элдэб нөөсэдэ үлөөнэ. Энээниие зүбшөөхын аргагүй.

Колхозуудта үри шэритэй хүнүүд, эмхи зургаанууд олон байһаар. Тэрэ үри шэриие хамтын суглаанай болотор нэхэжэ абаха эрилтэ табигдана.

Хүдөө ажахын үйлэдбэриин управленинууд колхоз бүхэндэ тоосоото, тоосоото һун[галтын суг]лаануудые артелиин ү[...]лиин эрилтын ёһоор [...] талаар һайса бэлдэхэ [...] талаар туһалха үүрги[...]

Манай колхозуу[д ...] зэбсэгжэһэн томо ажах[...]шэ. Тиимэһээ олон эм[...]нууд, предприятинууд[...]гэлжын холбоотой бай[...]һээ хамтын суглаанд[...] техникэ» нэгэдэлэй, [...] болон худалдаа наймаа[...] зургаануудай, банкын [...]нансын органуудай, ше[...]лөөлэгшэдые уриха шу[...]на. Тиигэжэ хамтаара[...] дутагдалнуудаа усадха[...]

Колхозуудай бүхэ[...] экономистнууд 1967 о[...]гүүдые нарин һайнаа[...]жэ, жэлэй тоосоо гарга[...]тай. Колхозой гэшүүд[...]ниингээ ажал ябуулгы[...] шэнэ эдэбхитэй хүнүү[...]гаха байна.

Шалгалтын комисси[...] эрилтэ табигдана. Тэд[...] ажахын артелиин Уст[...] зэргээр бэелүүлэгдэжэ[...] наринаар хаража, кол[...]та хөөрэжэ үгэхэ уялга[...]

Энэ жэлэй хамтын с[...] дээрэ колхознигууд В. [...]нэй түрэһөөр зуун жэл[...]рэтэй түрэтэйгөөр үгт[...] жэлэй түсэбые болзор[...] дүүргэхэ талаар абаһан [...] уялгануудаа яажа дүү[...] хайгаа тодорхойгоор х[...]лоно. Тиигэжэ хүдөө[...] ажалшадые шэнэ амжа[...]ригжуулха ушартай.

Л. ВРУБЛЕ[...]
республикын Хүдөө [...]
министерствын кол[...]
таһагай на[...]

Түнхэнэй аймагай Т[...] хозой Шимхинэй һаал[...] «Совет засагай 50 жэл[...] гүүртэ» гэһэн хүндэтэ [...] олгогдоо бэлэй. Энэ кол[...] 400 һаамхай үнеэдые [...] гэбэшье нёдондонойхиһо[...] һү һаахаар хүсэ шада[...] оролдожо байнхай. Зура[...] делениие эрхилэгшэ Н. [...] кин (зуун гарһаа гурб[...] һаалишадтай үйлэдбэри[...] үнгэргэжэ байна.

Ф. СОРОКИНОЙ [...]

МАСТЕР

Ленинэй ордентo ЛВРЗ-гэй шэрэм шудхалгын цехтэ һонирхолтой нэгэ ушар болоһон юм. Соносхолой самбар дээрэ томо үзэгүүдээр:

«Нэгэ халаан соо тормозой 2.500 колодко шудхаһан Александр Николаевич Мельниковай бригадынхидта коммунис амар мэндэ!»—гэһэн халуун амаршалга бэшээтэй байгаа.

Ошоһон ерэһэн хүнүүд, мүн шэрэм шудхалгын цехэй хүдэлмэришэд баяр зугаатайгаар энэ соносхолые уншан абажа, һаядаа тормозой иимэ олон колодко шудхан бүтээһэнээ һанабагүй. Хайшан гээд энэ бригада иимэ ехэ амжалта туйлажа шадаа гээшэ хаб?

Энээндэ сэхэ харюу үгэхэнь хүшэр. Эндэш ганса хэб бүтээгшэд илгараа бэшэ. Энэ амжалта туйлалта нэгэ халаанда хүдэлһэн шэрэм шудхагшад, мүн кран жолоодоһон басагадайшье оролдосотой ажалһаа үндэһэтэй.

Үнгэрһэн жэлэй дүнгүүдые хараад, шэнжэлээд ерэхэдэ, Александр Николаевич Мельниковай бригадын хэбшэд нилээдгүй ехэ ажал хэжэ, хамта мүрысэжэ ябаһан Сергей Доржиевич Ангархаевай бригадын хэбшэдһээ һара бүхэндэ түрүүлжэ, тормозой найма мянган колодко үлүү хэжэ шадаһан байна.

Эдэ бригаданууд адлихан лэ байдалда, нэгэ конвейерэй хажууда зогсон, тэрэл хэб сохидог станогууд дээрэ хүдэлнэ. Теэд яахадаа Александр Николаевичай хүтэлбэриллэг бригадынхид түрүүлнэ гээшэб?

Энэ асуудалда харюу бэдэржэ байхадаа, эгээл түрүүшынхеэ мастерай үүргэ, нүлөөн тухай шэбшээ һэм. Эрхүүгэй областиин Алайр нютагта түрэжэ үдэһэн Александр арбан зургаа наһатайдаа Улаан-Үдэ ерэжэ, Бурядай гигант ПВЗ-гэй һуури табилсажа, 1932 онһоо хүдэлмэришэн ангиин бүлэдэ ороо бэлэй.

Тэрэ гэһээр аяар гушан зургаан жэл үнгэрөө. Эхэ оромнай нилээдгүй ехээр хүгжөө, урдань энэ заводто шулуу нүүрһэнэй хүсөөр ябадаг паровозуудые бүтээдэг һаа, мүнөө хүсэн түгэлдэр тепловоз болон электровозуудые шэнэдхэн заһадаг болонхой. Тиимэһээ баһал шэрэм детальнууд тон лэ ехээр хэрэглэгдэнэ гээшэ.

Түмэр замай транспортын хүгжэхэ бүри тормозой колодко улам олоор хэрэглэгдэнэ. Хэрбээ үнгэрһэн жэлдэ тус цех миллион колодко шудхажа гаргаһан һаа, мүнөө жэлдэ 1.200.000 бүтээн гаргахаар хараалаанхай.

Энэмнай гансахан тоо бүридхэл бэшэ, хэдэн зуун хүнэй бүхэли жэл соо бүтээхэ ажалай хараа болол гээшэл ааб даа. Тиигэжэ баһал шэнээр социалис уялгануудые абажа, дахяад лэ ошон галай дунда зогсожо, үдэр һүнигүй ажаллан, түсэбөө хараалһан саг сооньдүүргэжэ, эрхим шанартай продукци үгэхэ ёһотой.

Александр Николаевич энээн тухай һайн лэ шэбшэдэг гээшэ. Энэ бригадынхид үнгэрһэн жэлдэ бүхы продукцияа эрхим һайн шанартайгаар гүрэндөө тушааһан юм. Шэрэм шудхагшадай жама ёһоор хэлэхэдэ, бүхэли жэл соогоо «таба» гэһэн сэгнэлтэтэй шэрэм продукци гүрэндөө тушаагаа.

Хайшан гээд эдэ[...] һайнтай продукци иимэ [...] тээжэ шадана гээшэб?

Энэ бригада соо хүдэл[...] хүбүүдэй ажалай журам[...] бүхы бригадаараа шахуу[...]гаа эхилхэһээ аяар түр[...] бүхы хэрэгтэй гол шуха[...] зөөжэ, халаан соогоо [...] бэлдэхэ, тормозой кол[...] бүхэ байхын тула хэ[...] каркасые химическа бо[...] халуун уһан соо бусал[...] гэжэ хамаг юумэеэ бэл[...] байхадаа, халаан соогоо [...]рангүйгөөр, зохидхоноор [...]дэ—продукциин шанар[...] халаанай даабаришье [...] дүүргэгдэнэ ха юм.

Эдэ бүгэдые ёһо жур[...] эмхидхэжэ, хэрбээ хүс[...]наар хүдэлдэг хэбшэни[...]то табяад, гамтайгаар б[...]лон хүдэлдэг хүнүүдые[...]луулхыень табихада ёһ[...] дүн үгэдэг.

Мастер хүн гээшэ[...] һургагша байха ёһотой, [...]шын өөрынгөө үхибүү[...] шадабариие тухайлжа ш[...] хүдэлмэришэн бүхэнии[...] ойлгожо, хэрэгтэй газа[...] хүргэн, хамһээ ехээр [...] ажахын журам эдэһэн[...] үнэн сэхээр, зүб уруунь [...] баһал туһатай даа.

Мүнөөнэй хүдэлмэр[...] эрхим һайн ажалаар а[...] шэмэглэхэһээ гадна, [...] сагтаа һургуулида һ[...] али соёл гэгээрэлэй ор[...]жо, зүжэг нааданда х[...] шадаха соогоо өөрын[...] шадабари хүгжөөнэ.

Нүхэр Мельников сү[...]таа бригададаяа ха[...] харахаяа ошодог. Ин[...] сагаа үнгэргэхэдэ үнэ[...] нирхолтой даа. Хүдэлм[...] бэеэ дүтэ мэдэхэ болод[...] юумые хамтаараа шии[...]шэхэ арга дүрэтэй боло[...]

Гушан зургаан жэл[...]да ЛВРЗ-гэй шэрэм [...] цех соо юрын хүдэл[...] мастер болотороо ур[...]сандр Николаевич Ме[...] бүтээһэн хэрэг нилээдгү[...] даа. Энээнэй гэршэ—[...] ябаһан бригадань заво[...] бригадануудай нэгэн.

Бүхы Совет ороной [...]шэ зонтой хамта эдэнэр [...]лэйнгээ түсэбые болзор[...] дүүргэхээр зоригжонхо[...]

К. ЖАМЬ[...]

ДОНЕЦКЭ ОБЛАСТЬ. Фрунзиин нэрэмжэтэ Константиновска металлургическа заводто шэнэ цех баригдаа. Цех соо оньһожоруулагдамал калибровочно лининүүд тодхогдонхой. Тэдэнь Чехословакиин заводуудта бүтээгдэһэн, аха дүү оронуудай мэргэжэлтэдтэй хамта тодхогдоһон байха юм. Һаяар заводой коллектив шэнэ продукци—калибровочно прокат гаргажа эхилхэнь. ЗУРАГ ДЭЭРЭ: калибровочно цех соо. Оператор-калибровщик Михаил Чальцев ажал дээрээ харуулагдана.

ТАСС-ай фотохроникэ.

[Б]УРЯАД БЭШЭГЭЙ ДҮРИМ ТУХАЙ ЗАРИМ АЖАГЛАЛТА

...нууд шэнэ программада ...хэдэ буряад хэлээр үзэхэ ...ретическэ болон практиче... ...зараа мүнөөнэй эрилтые ...шэнэ программада тааруул... ...уулида үзэхэ номуудые зо... ...имэ саг болоод байна. Тии... мүнөөнэй буряад хэлэнэй ...аар зарим теоретическэ ...уу хайшан гэжэ шиидхэг... ...дэ асуудалнууд һургуулиин ...дта хайшан гэжэ тайлбари... ...хайшан гээд үгтөө һаа ...лтай гээшэб гэһэн хэдэн ...а хэхэ хүсэлэнтэйб.

...хэлээр зааха саг бага бо... ...хэ юумэеэ хүшэ хүрэхэеэ ...тиимэһээ үгэхэ зүйлыень ...нгаа программа болон һу... ...соо хүнгэдхэхэ, хаһаха ёһо... ...һанамжа ходо хэлэг... ...эрээшье алдуугүйгөөр үгэ... ...үлжэ, сэглэлтын тэмдэ... ...табюулжа һургаха һэн ту... ...эн түрүүн бэшэгэй дүримдэ, ...тэмдэгтэ хабаатай, тэдэ... ...тайлбарилһан зүйлнүүдые ...бусад үлүү булуу юумэ бай... ...ь, тэрээнһээ сүлөөрхэ тухай ...шартайбди. Энээн тухай до... ...эб.

...хамта заримууд нүхэсэл ...нүүдые үзөөгүй һаа, ерээ... ...причастиие саглуулһан ...уу оруулаа һаа, ород хэлэ... ...адляар сэглэлтын тэмдэ... ...бяа һаа яаха гээшэб г. м. ...нүүдые хэлэдэг байна. Теэд ...нүүд хаһалта хубилалта... ...хэнь тааралжагүй байна. ...эр. грамматикаар үзэхэ гол ...эшье, багашье болгохо ар... ...лаг гэжэ ойлгохо хэрэгтэй. ...ар грамматика бусад пред... ...жэшээнь, литературһаа. ...онсо илгаатай юм. Хэлэнэй ...ые дэлгэрэнгыгээршье, ху... ...аршье үзэжэ болодог гэбэшье, нүхэсэл мэдүүлэлнүүдэй илгаа мэтэ һалбаринуудые абажа хаяжархёо һаа, һурагшад тэдэниие ниилэлдэһэн ба союзгүй орёо мэдүүлэлнүүдһээ илгаруулхадаа ядалдахаһаа байтагай, юрын мэдүүлэлнүүдые, оборотнуудые илгаруулжа, таараха сэглэлтын тэмдэгүүдые тэдээндэ табижа шадахагүйдөө болохо байна. Эдэмнай булта бэе бэетэеэ сасуулагдажа тодоруулагдадаг ха юм даа. Тиигээдшье мүнөөнэй хэлэндэ нүхэсэл мэдүүлэлтэй дахалдаһан орёо мэдүүлэлнүүд улам дэлгэржэ, улам олон янзын болоно. Хоёрдохёор, һургуулиин программа болон һударнуудта үгтэһэн зүйлые заахадаа, багша хэшээл дээрээ тон шухала зүйлнүүдыень ойлгуулдаг, тиигээд дэлгэрэнгыгээр һудар сооһоо уншахыень дурадхадаг гээшэ. Һургуулиин һудар соо грамматикаар үзэхэ зүйлнүүд хаһагдажа, дутуу ядуугаар найруулагдаһан байха бэшэ, харин дүүрэнээр, һурагшадай хүсэд ойлгожо абахаар үгтэхэ ёһотой. Үхибүүд гэртээ ошожо, хэшээлдээ үзэһэнөө дабтахадаа гү, али бусад хэрэгтэй үедөө грамматикынгаа һудар сооһоо тайлбари абаха болохо бшуу. Имэһээ саг бага, хэшээлэй хубаарида оронотогүй г. м. шалтагаан дурдаад, грамматическа материал хаһаха гээшэ һайн хойшолонтой хэрэг бэшэ юм. Гурбадахяар, ород хэлэнэй сэглэлтын тэмдэгүүд заримдаа, жэшээнь, нэгэ түрэл гэшүүдтэ, сэхэ хэлэлгэдэ г. м., буряад хэлэнэйхитэй тудалдаха гэбэшье, олонхи ушарта таарахагүй юм: ород хэлэндэ нүхэсэл мэдүүлэлнүүд, оборотнууд хоёр тээһээ запятойгоор илгагдажа тусгаарлагдадаг, тиихэдэ буряадта союзна үгөөр холбоолдоһон нүхэсэл мэдүүлэлнүүд, оборотнууд гансал хойто тээһээ запятойгоор илгагдан тусгаарлагдадаг. Юундэб гэхэдэ, эдэ хэлэнүүд грамматическа байгуулгаараа ехэ илгаатай бшуу. Имэ байтар ород хэлэнэй сэглэлтын тэмдэгүүдые буряад хэлэнэй байгуулгада тааруулжа табихые оролдон гэхэдэмнай, тиимэ гэхын аргагүй худхаляа, тоогүй олон запятой табилган болохо, болодогшье байна. Бидэ ондоо хэлэнэй сэглэлтын тэмдэгые буряад хэлэндэ табиха тухай ярилдажа, хүнэй тархи эрьюулхэ бэшэ, харин буряад хэлэнэйнгээ

ҺУРГУУЛИИН НОМУУД ТУШАА

байгуулгые һайнаар шудалжа, таараха сэглэлтэ табижа һураха, һургаха тухай хэлсэхэ ёһотойбди.

Уридшалан эдэ ажаглалтануудые хэлээд, мүнөө байгаа грамматиканууд тухай хэлэхэдэ иимэ:

1. Нэрэ үгэнүүдэй зохилдол тухай. Монгол болон буряад хэлэ шэнжэлэгшэд халаа эдэ хэлэнүүдтэ нэрэ үгэнүүд нэгэ янзаар зохилдодог, хамаададаг юм гэжэ үни хада тодоруулһан. 30—40-өөд онуудай һургуулиин һударнуудта тиигээд лэ үгтэдэг байтарнь, 50-аад оной эхеэр манай грамматика соо тэмдэгэй нэрэнүүд өөрөө зохилдодоггүй, харин юумэнэй нэрын падежэй залгалтануудые абажа, юумэнэй нэрын оронодо хэрэглэгдэнэ гэжэ хэлэдэг болоһон байна. 1966 ондо гараһан М. Н. Имехенов И. Ц. Цыдыпов хоёрой грамматика соо: «Тэмдэгэй нэрэнүүд падежэй ба хамаадалай залгалтануудые абахадаа, юумэнэй нэрын оронодо хэрэглэгдэдэг. Жэшээ: «Һайниие муу гутааха, муие һайн заһаха. Муүһаа муу гараха, модонһоо хоо гараха» г. м. (123 нюур) гэжэ тайлбарилагдана. Тоогой нэрэ тухай баһал ехэ орёогоор хэлэгдэнэ: «Тоогой нэрые холбоотой юумэнэйнь нэрэтэй хамта абаа хада, тэмдэгэй нэрэ шэнги, падежнүүдтэ, олоной тоодо хубилдаггүй, гансал юумэнэй нэрэ хубилдаг: табан хүн—табан хүнэй, табан хүндэ... Гэбэшье тоолоһон тоогой нэрэнүүд аминдаа байһан тоо тэмдэглэһэн байгаа һаа, юумэнэй нэрын удхатай боложо, тэрээн шэнги зохилдодог ба олоной тоогой залгалтануудые абадаг: табан-табанай, табанда...» (132 н.)

Энэ мэтээр тайлбарилхадаа, хэлэнэй синтаксическа ба морфологическа категоринуудые һамаржа, нэгэ хэлэлгын хубида хабаатай үгые очдоо хэлэлгын хубида ороогүй байтарнь ороһон болгоно. Эндэ юрэл нэрэ үгэнүүд—юумэнэй, тэмдэгэй, тоогой, түлөөнэй нэрэнүүд—нэгэ янзаар зохилдодог гээд, юумэнэй нэрэ тухай хэлэхэдээ, ямар һүүлгэй үгэнүүд ямар залгалтануудые абадаг, тэдэнииень хайшан гэжэ зүб бэшэхэ тухай дэлгэрэнгы дүрим үгэжэ, тэмдэгэй, тоогой болон түлөөнэй нэрэнүүдые үзэхэдэнь, зохилдолой жэшээ харуулһан таблица ба зарим онсо зүйлнүүдэйнь дүримүүдые тэмдэглээд дүүргэбэл зохихо байгаа. Энэ тэрэ хэлэлгын хубиин урда хойно байхадаа, иимэ тиимэ залгалта абахадаа, ондоо хэлэлгын хубида ороно болино г. м. олон табан орёо зүйл дурдажа, гол зүйлөө балартуулһанай үлүү гэжэ һанагдана.

2. Глаголой формонуудые үзэлгэ тухай. Глаголой дүрбэн формо илгаруулжа, танюулжа һургаха ехэ шухала байна. Һүүлэй үедэ элэниие мууса илгаруулдаг, причасти, деепричастишье һаань, мэдэдэггүй һурагшад олон дайралдана. Энэ ушар ном соо тус формонуудай дэлгэрэнгыгээр тайлбарилагдангүй, миин лэ схемээр тэмдэглэгдээд үнгэргэгдэлэг дээрэһээ бага бэшээр дулдыдана гэжэ һананаб. Урдань эдэ формонууд амяарлан үзэгдэдэг аад, мүн лэ саг бага гэхэ мэтэ шалтагаанаар хаһагдаһан байгаа бэзэ. Теэд һудар соо эдэ формонуудай дэлгэрэнгыгээр үгтөө хадань, хэшээлдээшье бэшэ һаань, хожомынь уншахадань, сээжэлдэхэдэнь хэрэгтэй ха юм. Глаголой формонуудые танихагүй байхадаа, причасти, деепричастишье оложо шаданагүй; причасти, деепричастинуудые танихагүй байхадаа, тэдээгээр гаргагдаһан оборотнуудые оложо, сэглэлтэ табижа шаданагүй.

Үшөө нэгэ зүйл. Анханда ойлгомторгүй глаголой нэгэн шухала формо «саглуулһан» гэжэ нэрлэгдээд, саглуулһан лэ хадаа глаголой саг харуулһан гансал формо мэтээр һанагдадаг болошонхой. Энээнһээ болоожо, ерээдүй сагай причастиие саглуулһан формодо оруулхые оролдодог, саглуулһан лэ хадаа гурбан сагтай байха һэн гэлэг заншал гараа юм. Теэд хэлэнэй байгуулгые дураараа һэлгүүлжэ, һургуулиин һудар соо худхаляа гарганхаар, зүб мүр уруунь заһахые оролдоо һаа дээрэ бэшэ гү! Нэгэдэхеэр, эгээ мүнөө үедэ «саглуулһан» гэһэн үгыень «мэдүүлһэн» гэжэ үгөөр һэлгээ һаа һайн байгаа: Бороо оробо. Морин байна гэхэ мэтээр хэлэхэдээ, бидэ туд үзэглэлнүүд тухай мэдүүлнэбди. Хоёрдохёор, глаголой саг тухай үзэхэлөө, формонуудайнь урда тээ, саг гээшэ бүхы формонуудаар гаргагдадаг гэжэ юрэнхы ойлгосо үгөөд лэ дүүрэбэл таараха гэжэ һанагдана. Сагай категори бэшэгэй дүримдэ, сэглэлтэдэшье балай хабаагүй зүйл ха юм.

3. Юумэнэй нэрын олоной тоо тухай. Мүнөөнэй грамматикада олоной тоогой залгалтануудые абдаггүй юумэнэй нэрэнүүд бии гэжэ заагдана: һүн, саахар, бензин, даран, Москва гэхэ мэтэ. Үнэндөө хадаа буряад хэлэндэ олоной тоогой залгалта абахагүй юумэнэй нэрэ гэжэ үгы юм. Зүгөөр зарим юумэнэй нэрэнүүд, жэшээнь, бодос тэмдэглэгдэһэн үгэнүүд олоной тоодо хэрэглэгдэсэгүй аад даа. Энээн дээрэһээ тэдэ олоной тоодо табигдадаггүй гэжэ хэлэһэнэй үлүү. Нарай үнеэнэй, хюһаранай, хайнагай һүн ондо ондоо тоһолигтой байдаг. Дэлхэй дээрэ олон Москванууд байдаггүй. Буряад арадай дундаһаа Банзаровууд гарахал байха гэхэ мэтээр хэлэжэ болохо ха юм даа. Ушар имэһээ юумэнэй нэрын тоо тухай хэлэхэдээ, олон табан юумэ тэмдэглэнгүй, бүхы юумэнэй нэрэнүүд олоной тоодо байжа болодог гээд, тэдэнэй залгалтануудынь ба тэдэниие бэшэхэ дүрим оруулаад лэ дүүрэбэл һайн байгаа.

4. Союзна үгэнүүд тухай. «Союз» гэһэн темэдэ союзуудые дахуулһан ба ниилэлдүүлһэн гэжэ илгардаг, союзуудһаа гадуур союзна үгэнүүд гэжэ байдаг гэһэн ойлгосонуул үгтэнэгүй. Союзгүй, союзтай мэдүүлэлнүүдые олохо, тэдээндэ сэглэлгэ табиха болоходо, дээрэ хэлэгдэһэн зүйлнүүд тухай ойлгосо хэрэгтэй. Тэдэниие морфологическа категоринуудые үзэхэлөө гараһан байбал һайн.

5. Ниилэлдэһэн сложно мэдүүлэл тухай. «Үүр сайжа, үдэр болобо, Наран гараад, шүүдэр хатаба» г. м. нэрын падеждэ байһан хоёр үйлэдэгшэдтэй мэдүүлэлнүүд хоёр нэрлүүлэгшэтэй гэжэ тоологдоод, анханһаа хойшо хоёр юрын мэдүүлэлһээ бүридэһэн ниилэлдэһэн орёо мэдүүлэлнүүд гэжэ тайлбарилагдажа ябана. Тэхэтэй хамта имэ мэдүүлэлнүүд ниилэлдэһэн орёо мэдүүлэлнүүд бэшэ, харин бэеэ дааһан деепричастна оборотнууд гэжэ проф. Т. А. Бертагаев баримталан элирүүлһэн байна. Холболдоһон ба илгаһан деепричастинуудаар гаргагдаһан хэлэгшэ гэжэ байхагүй ха юм даа. юундэб гэхэдэ тэдэнэр мэдүүлэлэй гол үйлэ тэмдэглэжэ, мэдүүлэлдэ дүүрэһэн удха түхэл оруулжа хэзээдэшье шадаггүй. Харин ниилэлдэһэн орёо мэдүүлэлэй бүридэлдэ ороһон юрын мэдүүлэлнүүд заабол дүүрэһэн түхэлтэй хэлэгшэнүүдтэй байдаг. Жэшээнь:

Үүр сайба, үдэр болобо.
Үүр сайжа, үдэр болобо.
Үүр сайгаад, үдэр болобо гэһэн
гурбан мэдүүлэл

абаад үзэбэл, гансал «Үүр сайба, үдэр болобо» гэһэниинь ёһото ниилэлдэһэн орёо мэдүүлэл байна Юундэб гэхэдэ, «Үүр сайба. Үдэр болобо» гэжэ хоёр удхаараа, түхэлөөрөө дүүрэһэн мэдүүлэлнүүд боложо һалаха аргатай байна бшуу. Ушар имэһээ дээрэ хэлэгдэһэн янзын мэдүүлэлнүүдые ниилэлдэһэн орёо мэдүүлэлнүүдтэ бэшэ. харин бэеэ дааһан деепричастна оборотой юрын мэдүүлэлнүүдтэ хабаадуулха ушартай. Энээнтэй дашарамдуулан, илгаһан ба холболдоһон деепричастинуудһаа бэшэ бүхы деепричастинуудаар гаргагдаһан байгаа һаань, оборот болоно гэһэн тодорхойлгые хубилгажа, юрэ причастяар ба деепричастяар гаргагдаһан дэлгэрэнгы ушарлагшануудые оборот гэнэ гэһэн тодорхойлгодоо тааралдуулха болоно.

Энэ тэдыгээр грамматикын һудар соохи зүйлнүүдые һайжаруулха зорилготой дурадхалаа дүүргэе.

Д. Д. ДОРЖИЕВ.
Буряадай Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ багшанарай институдай буряад хэлэ бэшэгэй кафедрые даагша, доцент.

СССР-эй ЗЭБСЭГТЭ ХҮСЭНҮҮДЭЙ 50 ЖЭЛЭЙ ОЙДО

[М]АНАЙ АРМИИН ЯАЖА БАЙГУУЛАГДАҺАН ТУХАЙ

Александр ЧЕРЕПАНОВ,
отставкада гараһан генерал-лейтенант

...18 оной хагсуу, бордоһотой ...ль һара. Псков нютагай са... ...хушалтатай дайда, ой тайга, ...хо ябаһан немец сэрэгүүд ...элеэр һанаанда ороно... ...мэришэн, таряашанай һая... ...байгуулагдаһан гүрэниие да... ...манай орониие бутаргаш ...шолхын тула тэдэ сэрэгүү... ...кайзеровска Германи зүүн ...нь туһан юм. Эрхим зэб... ...бэлэхэнээр илахабди гэ... ...лаһан тэдэнэр ехэ ехэ бү... ...боложо хубааран дабшаа ...

...йн дуратанһаа яаралтайгаар ...һэн Улаан Армиин түрүү... ...полкнуудай сэрэгшэд, ко... ...руу байһан бидэнэр дай... ...урдаһаа тулалдаа һэмди. ...һомо зэбсэг, эдеэ хоолой ...үүд дуталдадаг, сэрэгэй ху... ...ри, дайшалхы харилсаамнай ...эмхидхэгдэжэ бираагүй ... Тиигэбшье кайзеровска ...үлтэ эсэргүү шанга сохил... ...ые хэжэ, зам харгынүү... ...һа дүүрэдэг, ооһэдтоо зо... ...зарнуудые алдангүй хам... ...баридаг, доболжо ерэһэн ...ай колоннонуудые хажуу ...нь, ара талаһаань сохидог, ...л һаа, контратакада оро... ...мди.

...һан байгуулагдаһан Улаан ...угаа хүшэр байһаниинь ...Совет гүрэниие аршалхын ...саг алмаха, немецүүдэй ...ые үдэрөөр, часааршье ...гээшэ тон шухала гэжэ ...манай ойлгодог бэлэй. ...үмэндөө зорюулһан, «Со... ...Эсэгэ орондомнай аюул ...бо! гэһэн Ленинэй хан... ...й листовконуудые тиихэдэ ...жүүлалсан уншадаг бай... ...Тиин «Шуһанайнгаа һүүл... ...һал хүрэтэр байһан газар ...хамгаалха» гэһэн Лени... ...агай дүлэтэ үгэнүүд ма... ...ули болоһон юм. Ленин, ...нгүүдэй парти, Россин ...арад залуухан Совет ...ликаяа аршалан хамгаал... ...шухала бүхы юумэ хэ... ...хэ гэжэ батаар этигэдэг ... Үнэхөөрөөшье партиин ...льна Комитет, Советскэ ...тельство дайсанда эсэргүү ...сохилто хэхэ угаа ехэ эм... ...й хүдэлмэри тэдэ үдэр... ...ябуулжа, үргэн ниитэ ху... ...шэд, таряашад социалис ...оронао хамгаалан бодоһон ...Февралиин 22—23-да Пи... ...Москвада, Украинын, Урал... ...хүүлтэ, мүн бусад олон ...үүлтэ олониитын митинг... ...болоод, олон арбаад мян... ...хүдэлмэришэд Улаан Армиин ...ороо бэлэй. Тиигэжэ һая... ...бүридэһэн частьнууд тэрэ ...баруулжаа, дайсанай урда... ...хэээр эльгээгдэдэг һэн. ...уухан Совет республикын ...й социалис Эсэгэ ороноо ...болоһон, Псков, Нарва ...мүн бусад газарнуудта ...й доботолгые зогсоон, Гер... ...сэрэгүүдые Улаан Армиин ...ын отрядуудай сохиһон ...габьяата үдэрнүүд тухай ...ые мүнхэлжэ, жэл бү... ...Февралиин 23-да Совет Ар... Далайн-Сэрэгэй Флодой ...тэмдэглэгдэнэ.

...тоор «хадэхэн үдэрэй тур... ...шэнэ арми байгуулха гээшэ бэрхэтэй, үлэмжэ ехэ саг хэрэгтэй байһан юм. Тиигээдшье түрүүшын социалис гүрэнэй зэбсэгтэ хүсэ байгуулгын зам дээрэ ушарһан хамаг бэрхэшээлнүүдые тоолохын аргагүй ааб даа. Иимэ арми—сүлөөрһэн хүдэлмэришэн, таряашанай арми, арадуудай ахадүүгэй болон хани барисаанай арми байгуулха дүй дүршэлэй үгы байһан дээрэһээ тиимэ бэрхэшээлнүүд ушарһан юм. Арми байгуулха үедэ гараһан олохон асуудалнуудые манай парти ябууд шиидхэдэг, дүй дүршэлөө дам арьбажуулдаг һэн. Оронойэкономическа талаараа гээгдэнги, ажахынь һандаранги байһан дээрэһээ, гурбан жэлдэ үргэлжэлһэн булимтаралгын дайнда улад зоной шадалаа барагдаһан дээрэһээ бүришье ехэ бэрхэшээлнүүд гараа бэлэй. Үшөө тиихэдэ дотоодой контрреволюциин, уласхоорондын империализмын зүгһөө залуухан социалис гүрэндэ дайгаар халдажа ороһон хэсүү ориошон байдалда өөрын арми эмхидхэхэ баатай болоһон юм.

Теэд иимэ олон бэрхэшээлнүүдэй ушарбашье, хэлэхэн һарын туршада Хүдэлмэришэн-Таряашанай Улаан Арми байгуулагдаа һэн. Бүри 1918 оной намар тээшэ тэрэнэй зэргэдэ миллион шахуу сэрэгшэд жагсаагдаһан, сагаантаниие, интервентнүүдые хэдэн удаа илаһан намтартай.

Ленинэй, партиин политическэ угаа мэргэн онол шадабариин ашаар һайн дуратанһаа бүридэдэг байһан армимнай бүгэ ниитын сэрэгэй уялгата албанһаа үндэһэлһэн, уг зорилгоёо ойлгоһон булад хатуу журамтай, саг үргэлжэ ябуулагдадаг политическэ хүдэлмэритэй, шэнэ ёһоной үзэл сурталтай, ажалшан арадай дундаһаа гараһан командирнуудтай болзорто албанай арми болгогдон байгуулагдаа бэлэй.

Партиин VIII съездын (1919 он) шиидхэбэринүүд Улаан Армиие бэхижүүлгэдэ онсо удха шанартай байгаа. Бидэнэр, тиихэдэ үшөөл залуу ябаһан командирнууд, съездын шиидхэбэринүүдые ехэтэ һонирхон шудалһанаа. Ленинэй хэлэһэн үгэ тухай делегадуудай хөөрөөе шагнаһанаа мүнөөшье һананаб. Тиихэ үеын партизан ёһоной тэмсэлые Ленин шүүмжэлээд, бата найдамтай түб газарһаа хүтэлбэрилэгдэдэг бэхи һайн журамтай арми байгуулхын түлөө, партийно-политическэ хүдэлмэри үргэн далайсатайгаар ябуулхын түлөө тэмсэхые уряалаа бэлэй. Тэрэ үедөө бидэниие, улаанармеецүүд, командирнууд болон политическэ хүдэлмэрилэгшэдые һонирхуулдаг байһан олохон асуудалнуудта харюу съездын шиидхэбэринүүд дотор, мүн Ленинэй хэлэһэн үгэ соо үгтэһэн юм.

Партимнай оронойнтоо обороно эмхидхэхэдээ ажалша олониитын дэмжэлгэдэ түшэглэн, хамаг бүхы хэрэгээ ябуулдаг һэн. Шэрүүн шанга туршалгын жэлнүүдтэ сэрэгшэд болоһон олон мянган һайн дуратан, буу, һомо ба сэрэгэй бусад хэрэгсэлнүүдые үйлэдбэрилдэг олон арбаад мянган хүдэлмэришэдые—эрэшүүл болон эхэнэрнүүдые, сэрэгшэдые эдеэ хоолой зүйлөөр, тэжээлээр хангахын тула ами бэеэ хайрлангүй оролдодог байһан ажалша таряашад иимэ арми байгуулалсаа юм.

...1918 оной эхин багай хуушаран шарлаһан документнүүдые хаража һуунаб. Аюулта дайнай жэлнүүдтэ залуухан Совет республикын хүдэлмэришэд, таряашадай дунда дэлгэрһэн тиимэ ехэ патриотическа дэбжэлтэ тухай эдэ бэшэгүүд гэршэлнэ. Мартын эхеэр Харьковһаа ингэжэ мэдээсэглэһэн байба: «Бүхэли заводуудай хүдэлмэришэд Улаан Армиин зэргэдэ орохоор бэшүүлнэ». «Хүн зоной олооро Улаан Армида бэшүүлжэ байһан дээрэһээнь һайн дуратанай хүсэлые хайшан гэжэ тогтонижоруулхаб гэһэн асуудал гарана» гээд Москвагай губерниһээ мэдээсэһэн байна. Тиихэдэ Купянска уездын Староверово тосхоной таряашадай абаһан тогтоол соо ингэжэ хэлэгдэнэ: «1. Манай эрхэ сүлөөе революциин дайсадай усадхаха гэһэнһээ уламжалан сагай байдалай аюултай боложо байһан ушарһаа Улаан Армиин һайн дуратанай отрядуудые эмхидхэхэ... 2. Саг дары буу зэбсэг, гутал хубсаһа, һомо хэрэгсэл үгэхэ эрилтэ табинабди...»

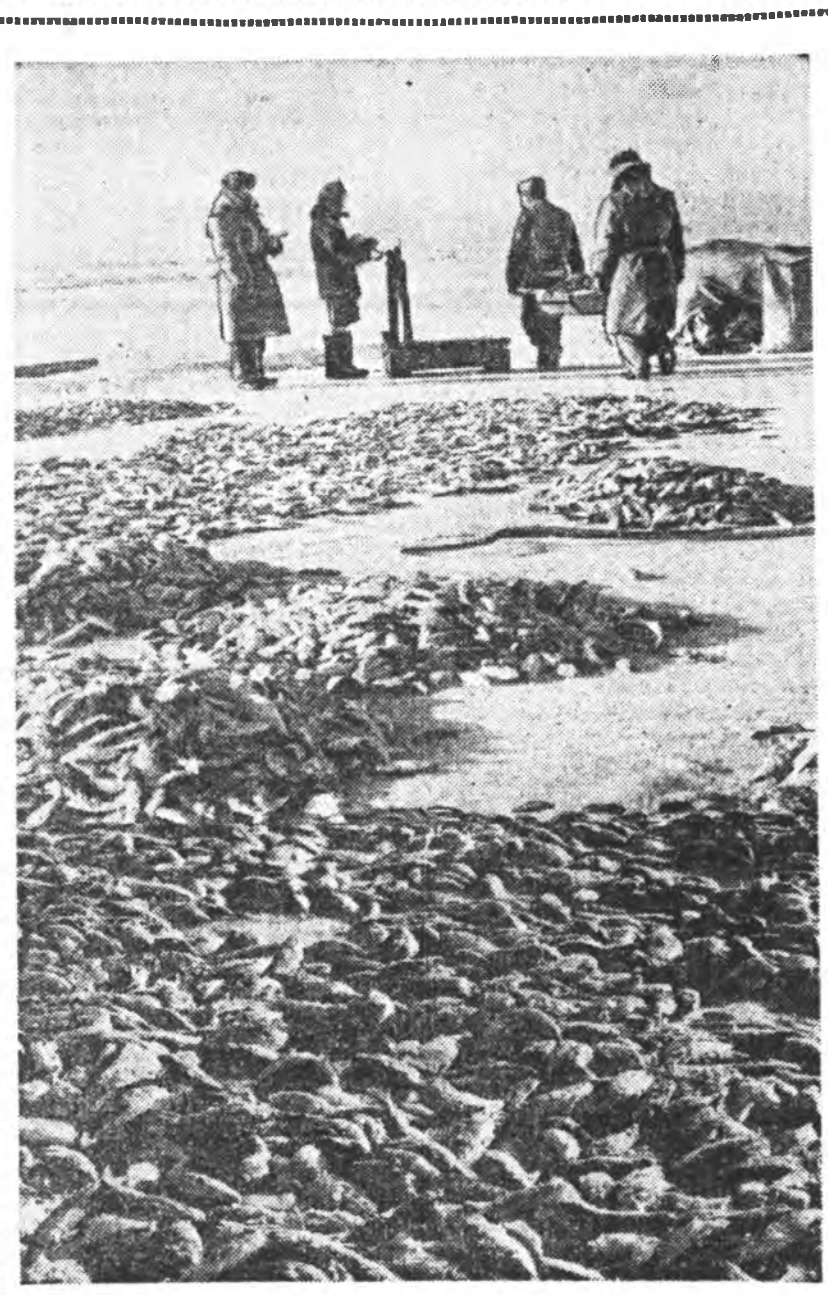
Тэдэ шэрүүн шанга жэлнүүдтэ сэрэгэй асуудалнууд гүрэнэй бүхы органуудай гол анхаралда табигдаһан байгаа. Тэрэ үедэ нютагуудаар шэнэ засаг тогтоохо хүшэр хүдэлмэри ябуулжа байһан хүдөөгэй, уездна, губерническэ Соведүүд түбхын түрүүн армидаа туһаламжа үзүүлхэ хэрэгтэ анхарал хандуулаа. Буу зэбсэг, сэрэгэй хэрэгсэлнүүдые суглуулха, нөөсэ хүсэ бэлдэхэ шухала зорилгонуудые сэрэгэй комиссариадууд шиидхэдэг һэн. Тиихэдэ һаяхан байгуулагдаһан комсомол дайшалхы туг доронь жагсахые ажалшан залуушуулые уряалдаг, мүн комсомолшууд өөһэдөө үүр үүрээрээ Улаан Армиин зэргэдэ ородог байба. «Райком хаалгатай. Бултадаа фронтдо ошонхой» гэһэн тобшохон үгүүлбэритэй түүхэтэ гаршаг тэдэ үдэрнүүдтэл бии болоһон юм.

Арми байгуулха хүдэлмэридэ, мүн сэрэгшэдэйнь түрүү зэргэдэ коммунистнууд ябалсаа. Эдэнэр эгээл бэрхэтэй, эгээл аюултай газартань ябалсадаг, революционно эршэ оролдолгоороо сэрэгшэдэй зэргые нягтаруулдаг, Ленинэй заабариие, Коммунис партиин үзэл суурталые тэдэндэ тайлбарилдаг һэн. Тиимэл байһан хадань, граждан дайнай үеын документнүүдэй нэгэн соо ингэжэ хэлэгдэнэ. «Буу, пулемёдуудһаа жагсаалда ябаһан коммунистнуудай олониие зарим харюусалгата хүнүүдэй үлэмжэ һайнда тоолодог байһыень ерээдүйн түүхэшэн ойлгожо гайхаха».

...Табин жэл үнгэрбэ. Аюулта дайнай гал дүлэн соогуур бүридэн хатуужаһан Совет Арми, Флот граждан ба Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнуудта залиршагүй алдар суугаар мүнхэрөөд, совет хүнүүдэй амгалан ажалые, социалис оронуудай арадуудай аюулгүй байдалые, бүхы дэлхэй дээрэхи эб найрамдалые найдамтайгаар сахижа байдаг сэрэгэй ехэ хүсэн болотороо ургаа.

Тиин бидэнэр, урданай сэрэгшэд, мүнөө сагай манай армиин түхэл шэнжые һонирхон харанабди, анханда өөһэдынгөө алба хэжэ эхилһэн армитай сасуулжа үзэнэбди. Тиихэдэмнай адлихан шэнги аад, олон талаараа ондоо болоһон байна.

Яахадаа адлиб гэхэдэ, тэрэнэй сэрэгшэд, солдадууд, командирнууд мүн лэ революционно үзэлтэй; арадтаа, коммунизмын хэрэгтэ хизааргүй үнэн, тэмсэл, баатаршалгада, сэрэгэйнгээ уялга шэн габьяатайгаар дүүргэхээр хэзээдэ бэлэн байна. Манай арми юугээрээ ондоо болонхойб гэхэдэ, эрхим һайнаар зэбсэглэгдэхэһээ гадна, тэндэ алба хэдэг хүнүүдэй хүмүүжэл болбосоролынь һураггүй баяжанхай бшуу. Мэргэжэл ехэтэй, соёл болбосорол һайнтай, марксистско-ленинскэ сурталаар, сэрэгэй эрдэмээр зэбсэгжэһэн хүнүүд мүнөө эндэ алба хэнэ. Владимир Ильич Ленин совет сэрэгшэдэй имэл байхыень харахые хүсэһэн гээд һанагдана. (АПН).

Байгалай мүльһөөр хушагдахалаар Буряадай АССР-эй Кабанскын загаһанай завод болон Байгал шадархи колхозуудай 18 бригада мүльһэн дороһоо загаһа барижа эхилээ. Зураг дээрэ: загаһа барилгаһаа бусаһан загаһашад харуулагдана.

ТАСС-ай фотохронико.

ҺУРГУУЛИИН БУЛАН

ТАБАДАХИДА ОРОХОДОО...

Һургуулиин һурагшадай һуралсалайнь шанар һайжаруулха саг тулаа. Юуб гэхэдэ, үхибүүд хүдөөгэй эхин һургуули дүүргээд, найма ба арбан жэлэй һургуулиин 5-дахи класста ерэжэ ородогынь эли. Теэд тэдэ эхин шатын һургуулиин 4-дэхиие дүүргээд, 5-дахи класста ороходоо, тоншье тулюурхан байдаг. Эхин классайнгаа программын эрилтые орой дүүргээгүй дээрэһээ буряадшье, ородшье хэлээрээ уншажа, бэшэжэ шадахагүй һурагшад илангаяа Ааланай, Буламай, Ашангын эхин һургуулинуудһаа ородог. Эдэ һургуулинуудта зохихо газарһаань шалгалта мууса табигдана.

Энээнһээ хойшодоо иимэ ябадалтай эрид тэмсэжэ, һуралсалай шанар һайжаруулхаар болоо.

Мүн саашадаа буряад хэлэ мэдэхэ багшанараар хангагдадаггүй дээрэһээ 5 класста ороходоо үхибүүнэй ойлгосонь тоншье багадана. Жэшээнь, буряад 5-дахи класста ород багша ородоор тоо бодолго заахадань, зарим нэгэн кушье ойлгонгүй гарана, тииһээ тиигэрээ 5—6-дахи классуудта тоо муугаар ойлгоходоо, саашадаа —дээдэ классуудта тоогоор ехэ хохидолдо ороно гээшэ ха гэжэ мэдэлсээ һаа болохо байгаа бэшэ гү?

Баһал зарим нэгэн багшанарта зааха часын тон олоор үгтэнэ, тиихэдэнь заалгын шанар баһа муудалсана бэшэ гү? Зарим багшанар үдэрэй, үдэшын һургуулида заана.

Буряад 5-дахи классуудта буряадаар зааха. 6-дахи класста жэлэй хоёрдохи хахадһаа ород хэлэн дээрэ оруулха гэһэн тогтоолой дүүргэгдэлэггүйнь тон гэмшэлтэй.

Ц. ТОГТОХОЕВ,
Хори тосхон. багша.

Ленинскэ комсомолой нэрэмжэтэ Москвагай театр «Дым Отечества» гэжэ К. Симоновэй романаар зүжэг табиба (композицинь Т. И. Лондоной).

Зураг дээрэ: зүжэгэй нэгэ сценэ. Зүүн гарһаа—Г. Фадеевич—РСФСР-эй габьяата артист В. В. Всеволодов, Басаргин—Армениин ССР-эй габьяата артист А. Б. Джигарханян.
ТАСС-ай фотохронико.

МАЛШАДАЙ ҺАЙНДЭР

«Сибиряк» колхозой түб — Түнхэн тосхондо аймагай малшадай һайндэр үнгэргэгдэбэ. Тэрээн дээрэ ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэд 1967 оной тоосоото мэдээсэлнүүдые хэһэн байна.

Илангаяа «Маяк» колхозой һаалишад үнгэрэгшэ жэлдэ һү һаалгаар һайн амжалтануудые түйлаһан байгаа. Жэшээлхэдэ, энэ ажахын һаалишад Р. Санжихаева, С. Укоева гэгшэд 2000 гаран килограмм һү һааһан юм. Тиихэдэ Туранай совхозой А. Ангархаева мүн лэ үнгэрэгшэ жэлдэ 2247 килограмм һү һаажа, совхоз, аймаг дотороо эрхимлээ.

Һайндэрөөр түрүү мал адуулагшад болон һаалишадта үнэтэ бэлэгүүд барюулагдаһан байна.

Л. ТАПХАЕВ.
Түнхэн.

ЛЕКТОРНУУДЭЙ СЕМИНАР

КПСС-эй Хяагтын райкомдо аймагай залуу лекторнуудэй семинар үнгэргэгдэбэ. Эндэ партиин райкомой пропагандист, залуушуулай лекторскэ бүлэгые хүтэлбэрилэгшэ нүхэр И. Гунтупов лекци уншахадаа, шэнэ ёһо заншал ажабайдалда нэбтэрүүлхэ тухай хөөрөө. Тиихэдэ нёдондо Ехэ-Нугада сагаалганай һайндэрые шэнэ ёһоор эмхидхэһэн һайшаалта үүсхэлые халан абамаар байһан тухай тогтобо.

Тэрэшэлэн ВЛКСМ-эй обкомой түлөөлэгшэ нүхэр В. Цыбикжапов хилын саана боложо байгаа залуушуулай хүдэлөөн тухай, мүн пионернуудэй дунда ябуулагдаха хүмүүжүүлгын хүдэлмэри тухай семинарта хабаадагшадта хөөрэжэ үгөө.

Аймагай газетын редакциин хүдэлмэрилэгшэ Э. Бадмаин «Агууехэ Октябрь ба залуушуул» гэһэн темэтэй лекци уншаһан байна.

Семинарта хабаадагшадай дундаһаа олон хүн энлэ үгэ хэлээ. Улаань комсомолой 50 жэлэй ойтой дашарамдуулан залуушуулай дунда лекционно пропагандые шангадхаха талаар республикын залуу лекторнуудта хандаһан хандалга семинарта хабаадагшад баталан абаба. Гэхэтэй хамта саашадаа теоретическэ конференци үнгэргэжэ байха гэжэ шиидхээ.

Э. ЧИМИТДОРЖИЕВ.

ТОБШОХОНООР

Ахын аймагай ангуушадай дунда үндэр наһатай болоһон хүнүүд олон. Тэдэнэй нэгэн пенсионер Билигтэ Балданович Никифоров болоно. Тэрэ агнуурийн намар үбэлэй хаһада 16 булга, 100-гаад хэрмэ бариба. Тиигэжэ энэ үбгэн хамтэ дээрэ 650 гаран түхэригэй олзо хэ...

Г. ДМИТРОВ.

Захааминай аймагай «Байкал» колхозой гэшүүд хэдэхэн хоногоор тайгада гараад бууха даа яһала олзотой ерэнэд. Жэшээнь, нүхэд Б. Гончиков, Д. Дылгыров, А. Дылгыров, Ц. Базаров, Б. Балданов гэгшэд мүнөө туд бүрнин 200—300 хэрмэтэй болоод, олзоборёо үргэлжэлүүлжэ байна.

Б. ШОЕНОВ.

АЯЛГА

ХҮРШЭНЭРЭЙ ГАЛТА ХАТАР...

Манай ороной хатарай ансамбльнууд элдэб олон шагнал хайра, янза бүрин уласхоорондын дипломуудта хүртэлэг ааб даа. Зүгөөр Вьетнамай Демократическа Республикын нэгэдэхи шатын Ажалай ордендо хүртэhэн ансамблине олохо гээшэ бэлэн бэшэ ёhотой.

— Дайнай гал соо дүлэтэн бэйhан энэ ороно дүрбэн үдэрэй түршэдэ 14 концерт харуулаабди. Тиихэдээ дайшалхы эрхэ байдалда, ямаршье сценэгүй газарта хатарха, аюулгүй байдал хангаха зорилгоор юрэл hарын толон доро наадаха баатай болоогдоо. Заримдаа хатарайнмай хүгжэмэй орондо агаарай дээрмэшэ «харсагануудай»—американ самолёдуудай айхабтар муухай бүрхироон дууллдаг hэн,—гэжэ манай айлшан Красноярскын хатарай ансамблиин хүтэлбэрилэгшэ РСФСР-эй искусствануудай габьяата ажал ябуулагша, Тувагай АССР-эй габьяата артист Михаил Годенко хөөрэнэ...

Унэхооронье Красноярскын ансамблиинхид тэрэ айлшалалгаяа хэзээшье мартахагүй. Сэхынь хэлэхэдэ, мартагдашагүй уулзалганууд энэ залуу, оройлоол найман жэлэй саана байгуулагдаhан ансамблиин ажабайдалда олон. Монголой сэнхир тэнгэри доро Сибириин галта хатар hайхашаагдаа. Корейн Арадай Демократическа Республикын ажалшад альга ташаа. Үнгэрhэн жэл Туниста болоhон арадай искусствын уласхоорондын дүрбэдэхи фестивальда хабаадажа, нэгэдэхи hуури, алтан медальда хүртөө. Имэ фестивальда манай оронине красноярскынхид түрүүшынхеэ түлөөлоо гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Эрхим хатаршан Михаил Полевой түрүүшын шалда хүртэжэ, омогтой бусаа hэн. «Ород артистнуудай гүйсэдхэhэн хатар уян нугалбаритай, харахада hонин, мэргэжэл шадабари түгэс»,—гэжэ Тунисай «Пресс» газетэ магтан бэшээ hэн.

Найман жэл... Найман жэл утатай харгы зам. Түрэл орон соогуураа ябаhынь тоолохо болоо haa, гайхалтай hонин байха. Тэдэнэй бэлиг шадабарине үндэрөөр сэгнэжэ, Москва, Ленинград, Волгоград, Севастополь, Одессэ, Киев гэхэ мэтэ баатар хотонууд альга ташаа. Холын хойто зүгэй загаhашад, модо отолошод, халуун Узбекистанай хлопок суглуулагшад, Украина, Волго шадарай алтан таряа ургуулагшад, Киргизи болон Казахстанай малшад, Кузбасс, Донбассай нүүрhэшэд, Бэку, Башкирай нефть абагшад Сибириин хатарай онсо илгаае, дүлэтэ эршые, жэнхэни нугалбарине hайшааhан байха.

Агуухэ Октябриин 50 жэлэй ойдо зорюулагдаhан концертнэ программаяа Бүхэсоюзна уран hайханай коллективүүдэй hорилдоондо харуулжа, лауреадай нэрэ зэргэдэ хүртэhэн, хоёрдохи шатын диплом абаhан юм.

Богонихон болзор соо ниилээд томо амжалтануудые туйлажа суурхаhан Красноярска Гүрэнэй Сибириин хатарай ансамблиин манай республикын ниислэл Улаан-Үдэдэ айлшалжа ерэhэн ушар хотымнай культурна ажабайдалай hонирхолтой хуудаhан болоо орохонь дамжаггүй.

Ансамбль Ленинэй ордентэ ЛВРЗ-гэй соёлой ордон, авиазаводой клуб соо шэнэ программаяа харуулжа, олоной hонирхол үүсхээ. Үржэдэр ансамблиин артистнууд оперо болон балетэй театрай сценэ дээрэ концерт табяа.

Сибириин ансамбль харагшадта тобшо hанамжаа хэлыт гэжэ хандахаламнай иигэжэ харюусаа:

Д. Ламажапов—ЛВРЗ-гэй хүдэлмэришэн:

— Гайхалтай шуран солбон, гал шэнги хурдан, шамбай хүбүүд, басагад сугларaa. Сибириин хатар имэ hонин, имэ олон янза гэжэ урдань мэдэхэгүй ябаhандаа халаглачаб. Мэргэжэл шадабаряа, дүй дүршэлөө дээшэлүүлжэ, олондо баяр асарха хүндэтэ ажалаа үргэлжэлүүлхыень, амжалтаар суурхахыень хүсэнэб.

А. Додлова—МГУ-гай аспирантка:

— Найматайшье haa, паhажаал «Березка» гэхэ мэтэ ансамбльhаа дутуугүй гэжэ hананаб. Илангаа Михаил Полевойе онсолон тэмдэглэмээр. Энэ ёhотойл бэлигтэй хатаршан. «Мишки на Севере» гэжэ хатарыень ехэтэ hайшаагааб. Зүгөөр Сибириин хатарай ансамбль hэн хойноо, манай буряадшье арадай хатарай баялигаар hонирхоо haань, нэгэ удхатай байгаа. Амжалта, зохёохы хэшээл залуу ансамбльда хүсэе.

А. ЖАМБАЛДОРЖИЕВ.

Зурагууд дээрэ: 1. Туниста болоhон фестивалиин лауреат Михаил Полевой залуу хатаршан Любовь Токаревтай «Подгармонь» гэжэ сценкэ гүйсэдхэжэ байна. 2. «Трещотка» гэжэ хатар.

КОНЦЕРТНУ... ХАРУУЛН...

Аймагай культурын ... автоклуб тусхай агитбр... хилхээд, холын малша... тэ, отарануудаар ябажа, дой hууринуудта хү... үлэрнүүдтэ концертну... на.

Агитбригадынхид су... лай урда hонирхолтой ... хатар наада, уран ш... гүйсэдхэнэ, мүн хүнгэ... ноор акробатическа но... харуулна.

Бэрхэ акробат, залуу... ган Лариса Стальдар... солбон байhанаа харуу... орёо номернуудые гү... Зүүн-Хуурайн модошо... хуулба, баясуулба.

«Улаhан хэды муш... гэhэн богонихон зүж... Т. М. Сажина, Г. Криво... шэд Байсын үбэрэй ма... руулба. В. Заводская, ... рова гэгшэд ирагуу ... элдэб дуунуудые дуул...

Мүнөө автоклубай аг... Анаагай совхозой малша... шодые наада концертэ... жа байна.

Ж. БАД...

Хори.

«СТРАНА СОВЕТОВ» ЖУРНАЛАЙ ХОРИН ЖЭ...

«Страна Советов» («Совьет Ленд») гэдэг журналай Индидэ хэблэгдэжэ эхилhээр 20 жэл болобо.

Совет-индиин хани барисаанай энэ журнал англи хэлэн дээрэ 500 хэhэг тиражтайгаар хэблэгдэжэ эхилээ юм. Гэбэшье социализмын түрүүшын ороной байдал Индидэ ехэл hонирхолтой байhаг дээрэhээнь, тус журнал бүри олоор хэблэгдэдэг болоо. Мүнөө Индидэ 12 хэлэн дээрэ, мүн англи, непал хэлэнүүд дээрэ хоёр неделидэ нэгэ удаа гарадаг, тиражынь 570 мянган хэhэг болонхой. Тэрэнэй 500 мянган экземплярынь уншагшадай захилаар тараагдана. «Страна Советов» — олондо мэдээжэ, Индиин эгээл томо, үе үе болоод гарадаг журнал.

Журналай хүдэлмэридэ элэбхитэй олон авторнууд хабаададаг. Советскэ Союзай, Индиин политическэ, олониитын ажал ябуулагшад, поэдүүд, уран зохёолшод, эрдэмтэд кинематографистнууд, уран зураашад, журналистнууд журналай гаргалгада туhалдаг.

Тус журнал үргэн олон уншагшадтаа нягта холбоо барисаатай. Тэрэнине үндэрөөр сэгнэhэн, элдэб темэнүүдые дурадхаhан хэдэ мянган бэшэгүүдые журналай редакци үдэр бүри абадаг. Индиин район бүхэндэ олон хүнэй хабаадалгатай уншагшадай конференци холо үнгэргэгдэдэг. 1967 ондо 200 мянган хүнэй хабаадалгатай 93 имэ конференци болоо. Политикын, экономикын, соёлой шухала шухала асуудалнуудаар редакци оло дахин зүблөө зарлаhан байна. Энээндэнь хоёр ороной олониитын, политическэ ажал ябуулагшад хабаадалсаа.

1965 ондо «Совьет Ленд» журналай дэргэдэ «Совет-индиин хани барисаа бэхижүүлхын түлөө» гэhэн тусхай фонд бии болгогдонхой. Совет орон тухай үнэн сэхээр бэшэдэг Индиин мэдээжэ уран зохёолшод, журналистнууд фондын шанда хүртэнэ. Тэдэнэр ород, совет уран зохёолшодой номуудые Индиин хэлэнүүд дээрэ оршуулдаг байна. Шанда хүртэгшэдэй дунда Индиин элитэ уран зохёолшод, поэдүүд—Сумитранандан Пант, Сардар Джафри, Кришан Чандр, Санкар Курух гэгшэд оролсоно.

Уншагшадтай, Индиин олониитэтэй нягта холбоотой байhан дээрэhээ журналай удха улам hайжарна, олоной дунда суутай болоно. Олон тоото уншагшадай нэгэн Джасбир Сингх иигэжэ бэшэнэ: «Би танай журналые арба шахуу жэлдэ уншанаб. Материалнуудынь hонин, мүнөө сагые hайнаар харуулна. Совет ажабайдалые алишье талаhаань үнэн сэхээр харуулна. Тиимэhээ журналайтнай номер бүхэнине ехэтэ хүлеэдэгби».

hүүлэй үедэ Совет оронине Индиин арад зоной ехээр hонирходог болоhон дээрэhээнь, «Страна Советов» журналай хэблэл неделе бүхэндэ «Юность» гэжэ газетэ, үхибүүдтэ зорюулhан «Спутник» журнал, «Русский язык», ниитэ-политическэ «Советское обозрение», «Фотопанорама СССР», «Дружба» гэжэ журналнуудые гаргадаг болоо.

Совет орон тухай үнэн зүб мэдээсэлнүүдые толилодогоороо, хоёр ороной арадуудай хоорондохи нүхэр ёhоной хани барисаа улам бэхижүүлхые эрмэлзэлгээрээ тус журнал олондо хүндэтэй болонхой. Мүн империализм болон колониализмда эсэргүү, эб найрамдал хамгаалха тэмсэлдэ ехэ үүргэтэй байна гэжэ тэмдэглэмээр.

Журналай 20 жэлэй... рюулhан хандалга соо... премьер-министр г-жа... Ганди иигэжэ бэшэнэ:... Советов» журнал Инд... лаанхай байдал туйлах... скэ Союзтай дипломати... рилсаатай болоhонhоо... нэй орондо гаража эх... журнал Советскэ прав... политикые, совет арад... тын замаар дабшаха э... энэдхэг арадта ойлгуу... индиин хани барисаае... хэрэгтэ ехэ үүргэ ду...

СССР-эй Министрнүү... лэй Түрүүлэгшэ А. Н. ... журналда эльгээhэн ... соогоо иигэжэ тэмдэгл... диин гүрэнэй, ниитын ... лагшад, олон тоото ... журналые үндэрөөр сэ... хэниндиин эб найрамд... «Шанти Сандет» гэжэ... журналые шагнаhан ба... Индиин олониитые с... лай ажабайдалтай «Стр... тов» журналай үргэн... суулдагые, СССР-тэ ... байгуулгын амжалтану... хэг арадай улам ехээр... дог болоhые гэршэлнэ...

ФРАНЦИИН КОММУНИСТНУУДАЙ ТАЛАРХАЛ

ПАРИЖ. (ТАСС). Вьетнамда эсэргүү Америкын ээрхэг түримхэй ябуулга юрын колониальна байлдаан бэшэ, харин дэлхэйе эзэмдэхэ гэhэн американ империалистнуудай түсэбтэ ородог ёhотойл хархис дайн гээшэ гэжэ Францын Компартиин Генеральна секретарь Вальдек Роше мэдүүлбэ.

Мүнөө Вьетнамда 500-гаад мянган американ солдадууд дайлалдажа байна. Тэрээнhээ гадна, Вьетнамай Демократическа Республикые бомбодолгонь дэлхэйн hүүлэй дайнда бүхы Европые бомбодоhонhоо hураггүй ехэ хүсэтэй байна гэжэ Францын Коммунис партиин ЦК-гай пленум дээрэ вьетнам арадай тэмсэлые дэмжэхэ национальна комитет бии болгохо тухай элидхэл соогоо Вальдек Роше тэмдэглээ.

Американ империализм капиталис оронуудай дундаhаа дэлхэйн жандармын үүргэ дүүргэнэ. Арад зоной сүлөөрэлгын хүдэлөөе дараха, социалис оронуудта эсэргүү hүйдхэл хэхэ зорилготой.

СССР, бусад социалис оронууд вьетнам арадта улам ехээр туhаламжа үзүүлнэ, энэнь капиталис оронуудай арадуудай вьетнам арадтай талархалай хүдэлөөе улам үргэдхэхэдэнь ехэ удха шанартай байна гэжэ В. Роше хэлэбэ.

Вьетнамай арадтай талархалтын кампани, митинг болон демонстрацинуудай Францида үргэдхэгдэжэ байhан тухай, тэмсэн бологшо энэ арадта туhалха мүнгэ суглуулга тухай В. Роше тодорхойгоор хөөрөө.

Вьетнам арадые дэмжэхэ олониитын хүдэлөөе үргэдхэхэ хэрэгтэ бүри ехэ анхарал хандуулха, үшөө ехэ мүнгэ энээндэ гаргашалха шухала гэжэ Франциин Компартиин ЦК-гай Политбюро тоолоно гэбэ.

Пленумдэ хабаадагшад Политбюрогой hанамжые дэмжээ.

ЙЕМЕНДЭХИ БАЙДАЛ

КАИР, январиин 22. (ТАСС). Республиканска зэбсэгтэ хүсэнүүд роялистнуудта эсэргүү шэнэ ябуулганууды хээ. Тэрэнэй үедэ 120 монархист алуулhан, 45 хүн шархатаhан, 40 хүн плендэ абтаhан байна. Тэрэшэлэн олон буу зэбсэг, ехэ хэмжээнэй hомо хэрэгсэлнүүд булаажа абтаа гээд ЙАР-ай премьер-министр Хасан Аль-Амри Каирай «Аль-Ахрам» газетэдэ интервью үгэхэдөө мэдүүлhэн байха юм.

«Мүнөө Йемендэхи байдал хэдэн неделиин урда тээхидэ орходоо ниилээд ехээр hайжараа. Угсагаатанай олонхи ударидагшад республиканска правительствын уряала харюусхадаа, монархистнуудта туhаламжа үзүүлхэеэ болёо» гээд Хасан Аль-Амри онсолон тэмдэглээ.

Роялистнуудта, харин хулhэншэдтэ эсэргүү тэмсэлээ үргэлжэлүүлхээр, йемен арадай революционно туйлалтануудые хамгаалхаар Йеменэй Арабуудай Республикын зэбсэгтэ хүсэнүүд хүсэд шиидэнги байна гээд Хасан Аль-Амри үргэлжэлүүлэн хэлэбэ.

Роялистнуудай худхуулhан хүнүүдэй буу зэбсэгээ тушааха, республиканска хүсэнүүдтэ эсэргүүсэлтэ хэхэеэ болихо 10 үдэрэй болзор үнгэрөө. Тиимэhээ роялистнууд болон харин хулhэншэдhээ Йеменэй газарые сүлөөлхэ ябуулганууды хэжэ эхилхэ тухай республиканска сэрэгүүдтэ захиралта үгтөө гээд МЕН агентство мэдээсэнэ.

Американ журналист гэршэлнэ

ВАШИНГТОН, январиин 22. (ТАСС). Американ сэрэгэйхид сэрэгэй ябуулганууды Камбоджын газар дээрэ дэлгэрүүлхэбди гэжэ заналта хэдэг байhан аад, харин мүнөө зэбсэгтэ харата аашануудые элитээр гаргадаг болоо. Камбоджын Прейвенг провинцидахи Пеам Монтеа гэжэ хилын харуулда Сайгоной болон американ сэрэгүүдэй үнгэрэгшэ неделидэ добтолго хэhэн тухай «Вашингтон пост» газетэ дэлгэрэнгыгээр бэшэнэ.

Тулалдаанай болоhон газарта ошожо хараhан Камбоджын армиин полковник бүлэг журналистнуудта иигэжэ мэдээсээ: Сайгоной армиин 300 солдат американ «советнигүүдэй» хүтэлбэреэр январиин 18-да хилын харуулые добтолоо. Тэдэнине дүрбэн американ самолёт агаарhаа дэмжэhэн байна. Энээн тухай «Вашингтон пост» гэжэ газетын корреспондент С. Карноу бэшэhэн байха юм. Байлдаан хахад часай туршада соо үргэлжэлөө. Камбоджын талаhаа гурбан хүн алуулаа, нэгэ хүн шархатаа. Ээрхэг түримхэйнүүдэй зүгhөө 15 хүн, тэрэ тоодо хоёр американец алуулhан байгаа. Добтолон ороhон сэрэгүүд түргэсөөр зугадан гаража ошохо баатай болоо. Зүгөөр добтолгын мүр сараа үлөө. Карабин буунууд, полевой 2 раци, гал шатаадаг зүйлнүүдэй канистра, безоткатна буунуудай 57 миллиметрэй гильзэнүүд байлдаанай болоhон газарта хаягдаhан байгаа.

Камбоджын газар руу Сайгоной ба американ сэрэгүүдэй зэбсэгтэ добтолго хэhэн тухай Камбоджын информациин министерствын мэдүүлгые тайлбарилхаhаа США-гай гүрэнэй департамент арсаhан байна.

Турциин МИД-эй буруушаалга

СТАМБУЛ, январиин 22. (ТАСС). Дүтын Зүүн зүгтэхи шэнэ бүлэглэлдэ Турци оролсохонь гэhэн мэдээсэлнүүд «ямаршье үндэhэ баримтагүй» гээд Турциин гадаадын хэрэгүүдэй министерствын мүнөөдэр тунхаглаhан мэдүүлгэ соо хэлэгдэнэ. Турциин МИД имэ мэдүүлгэ яахадаа хээб гэхэдэ, Дүтын Зүүн зүгэй районуудhаа Англиин сэрэгүүдэй гаргагдахаа байhантай дашарамдуулаглан, тэндэ шэнэ бүлэглэл байгуулагдахань. Тэрэ бүлэглэлдэ хабаадагшадай тоодо Турци нэрлэгдэhэн байна гэhэн үгэнүүд харин хэблэлдэ hүүлэй үедэ гарадаг болоhон байгаа бшуу.

Байгуулагдахаар түсэблэгдэжэ байhан бүлэглэлэй зорилгонуудые тайлбарилхадаа, Турциин «Акшам» газетэ иигэжэ бэшэнэ. Тус бүлэглэл «энэ райондо Англи-Америкын аша туhые хамгаалха гаргаша багатай жандармска хүсэнүүдые хангаха байна. Юуб гэхэдэ, социальна шэнэлхэлгэнүүдэй замда ороhон араб оронуудай бүри ехэ холбоон эндэ байгуулагдажа байнхай».

США сэрэгэй хунтые дэмжэнэ

Бүхэдэлхэйн Эб найрамдалай Соведэй Президиумэй гэшүүн Джозеф Куртис АПН-эй корреспондентдэ иигэжэ мэдүүлбэ:

Грециин патриодуудые мүрдэжэ байhан ябадал эрид буруушаанаб. Мүнөө Грецидэ сэрэгэй фашис ёhо гуримай тогтоогдоод байhан үедэ харата муухай аашанууд гаргагдана. Грециин олон эрхэтэд хилын саана тэрьелнэ, хэдэн мянган грегүүд хунтада эсэргүүсэhэнэйнгээ түлөө концлагерьнуудта зобоогдожо байна.

Грецидэ тохёолдоhон байдал, Вьетнамда США-гай хэжэ байгаа дайн, ФРГ-дэ нацизмые дахин hэргээлгэ хоорондоо сахэ холбоотой. Америкын империалистнууд коммунизмын нүлөөнтэй тэмсэнэбди гэhэн шалтаг баряад, Вьетнамые нэгэдүүлхэ хэрэгтэ haад хэнэ. Тэдэнэр энэ ороной арад зоной хуби заяагаа ооhэдөө шиидхэхэ ябадалда харата муухайгаар хамаарна.

Дүтын Зүүн зүгэй hаяшаг бэеэ даадаг болоhон гүрэнүүдэй хүгжэлтэдэ haaд хэхын, эндэхи национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөе дарахын тула хүршэ арад, гүрэнүүдтэ эсэргүү ээрхэг түримхэй дай эхилхыень Израилине США идхан баадхаhан байна. Америкын тагнуулай үүр — ЦРУ гэдэг Грециин сэрэгэйхидэй демократиие харата муухайгаар дарахыень тухирhан юм.

И. ТИХОМИРОВ
АПН-эй тусхай корр.

ТЕЛЕФОН · ТЕЛЕГРАФ · ХИЛЫН ГААНАhАА · РАДИО

БАЛШЫСА БАРИГДАБА

НЬЮ-ЙОРК, январиин 22. (ТАСС) Камбоджын Прейвенг провинцидахи Пеам Монтеа гэжэ хилэ шалгарай пунктые январиин 18-да авиациин дэмжэлгэтэйгээр Америкын ба Урда Вьетнамай сэрэгүүдэй добтолhон тухай мэдээсэгдээ hэн. Камбоджодо ажаглалта ба хиналта хэхэ уласхоорондын комиссиин гэшүүд харата аашын гаргагдаhан газарта ошоhон байна.

Камбоджын нэгэдэхи сэрэгэй округой командалагшын комиссиин гэшүүдтэ мэдүүлhэнэй ёhоор, Америкын ба Урда Вьетнамай сэрэгүүд хилые дабаад, Камбоджын өөрыгөө хамгаалалгын харуул уруу буудаа. Хахад час шахуу үргэлжэлhэн байлдаан Камбоджын сэрэгүүдэй миномедуудаар буудаhанай, харата аашa гаргагшадые Камбоджын хилын саана гаража ошоhоной hүүлээр дүүрэhэн байна гээд тэрэ хэлээ.

ЮПИ агентствын корреспондентын Пномпеньhээ мэдээсэhэнэй ёhоор, хилын харуулай командир Камбоджын газар дээрэ добтолон ороhон сэрэгүүдэй хаяhан американ буу зэбсэгүүдые уласхоорондын комиссиин гэшүүдтэ үсэгэлдэр дамжуулан үгөө. Тэдэнэй тоодо хоёр радиопередатчик, хоёр винтовко, тэрэшэлэн американ армиин хоёр каска, тэрэнэй нэгэниинь офицерэй, hомоной дабадаггүй хоёр жилет, хүри улаан үнгэтэй гурбан гимнастерко, США-гай тусхай парашютна десантна сэрэгүүдэй тэмдэгтэй хоёр бүhэ бии байгаа.

Ку-Клукс-Клан гааранхай

НЬЮ-ЙОРК, январиин 22. (ТАСС) «Ку-Клукс-Клан ябуулга хэнэ, эдэбхинь бүри дээшэлнэ, тоогойнгоо талаар олон болоно» гээд американ Ку-Клукс-Кланай «имперскэ маг» Роберт Шелтон корреспондентнүүдтэй хөөрэлдэхэдөө мэдүүлээ. Кланай организацинууд бүхы орон дотор бии гээд Шелтон мэдэрээ.

Ку-Клукс-Кланай тэмгэ муухай расис ябуулгые болюулха талаар США-гай правительствын соносхоhон хэмжээнүүдэй саарhан дээрэ үлэдэг байhые Шелтоной мэдүүлгэ дахяад гэршээжэ үгэнэ.

Теодаракис сүүдэй урда зогсобо

АФИНА, январиин 22. (ТАСС). Грециин эрхэ сүлөөгэй түлөө тэмсэлшэ композитор Теодаракис нёгоондо жэлэй августда арестовалагдаhан аад, мүнөө анха түрүүнээ Афинада сүүдэй үмэнэ зогсобо. Сэрэгэй бүлэгэй засагай абаhанhаа хойшо Теодаракис тушаа сүүд гурбан приговор заочноор гаргаhан байгаа. Элэ приговорнуудые шэнээр хаража үзэхэ тухай Теодаракисай гуйлтые апелляционно сүүд хаража үзэбэ.

Патриотическа фронтдо хабаадалсаhан 31 хүнэй 1967 оной октябрьда сүүдлүүлхэдэ, засагаархид Теодаракисые сүүд дээрэ байлгаагүй. Гэбэшье фронтын хүтэлбэрилэгшэдэй нэгэн гэжэ соносходог байгаа бшуу. Диабет үбшөөр үбшэлөө гэжэ шалтаг баряад, композиторые засагаархид, нүхэдhөөнь тэhэлhэн байха юм. Диабет үбшөөр үбшэлhэн байгаагүйб гэжэ мүнөөдэр Теодаракис хэлээ. Фронтдо хабаадагшадай сүүдтэ намайе оруулаагүй үлөөhэнэ буруушаалгын тэмдэг болгон үлэсхэлэн байдал соносхоод, мэдээгээ аллаhан байгааб гэбэ.

Грек арадай эрхэ сүлөөл хамгаалхые эрмэлзэл хэhэн ябуулгануудайнгаа түлөө сүүдэй үмэнэ зогсожо байнаб гээд Теодаракис онсолон тэмдэглээ. Бээмни ниилээд ехээр муудаа гээд Теодаракис хэлэhэн байна. «Уран hайханай зохёол бүтээхэ аргаяа хаhагдаhан байнаб. Грек байhандаа, политическэ ажал ябуулагша ба интеллигенциин түлөөлэгшэ байhандаа би омогорхоноб. Өөрынгөө үзэл бодолые зохёол соогоо харуулдаг байнаб» гэжэ тэрэ хэлээ.

Апелляционно сүүд Теодаракисые нэгэ хэрэгээр сагааруулаа. Нүгөөдэ хоёр шиидхэбэринүүдэйнь болзорые хороогоод, үлэгшэ болзоройнь орондо мүнгэ түлэжэ болохо гэжэ шиидхээ.

Сүүдэй дүүрэhэнэй hүүлээр полициин офицернууд Теодаракисые машинада hуулгаад, «Авероф» гэжэ түрмэдэ дахяад абаашаа.

Фашис эзэмдэлгын үеынхи шэнги болоо

НЬЮ-ЙОРК, январиин 22. (ТАСС) Грецидэ демократическа, прогрессивнэ хүгжэлтые бэшэ, хархис этэгээдүүдые США урмашуулан дэмжэнэ гээд Грециин «Союз центра» гэжэ партиин ударидагшадай нэгэн Андреас Папандреу мэдүүлhэн байна. Грециин сэрэгэй бүлэгтэ буу зэбсэг үгэжэл байhанайнь түлөө США-е Папандреу мүн лэ шүүмжэлээ. Эдэ буу зэбсэгүүдынь грек арадые боолшолхын тулада хэрэглэгдэнэ.

ИТАЛИ. Сицили аралай баруун талын хубида газар ехээр хүдэлөө. Ехэ hандарал ба хохидол болоhон байна. 10.000 гаран хүн гэр байрагүй болоо. Зураг дээрэ: Джибеллинын гэр байрын hандархайнууд доро даруулhан хүнүүдые бэдэрэлгэ.

ЮПИ-гэй—ТАСС-ай телефото.

ПРАВДА БУР...

Мүнөөдэрэй но...

Нэгэдэхи хуудаhанд... выдовай «hайн саб... ряаланда алмалта» «Правдада» толилогдо... тья. «Табан жэлые бол... урид» гэhэн рубрика... формацинууд. ТАСС-а... риалнууд.

Хоёрдохи хуудаhанд... мо эhээн бүйлуулга ... Имекшенов, И. Хаже... дэй статья. hаалишан... Батышевагай статья ту... шадай дурадхалнууд... орон доторнай» гэhэ... доро информацинууд.

Гурбадахи хуудаhа... хэйн hонинууд. Уласх... шэнжэлэл. О. Ильичев... нүхэрэй үгэ» гэhэн ста...

Дүрбэдэхи хуудаhан... тын hонин. АПН-эй... алнууд. Соносхолнууд.

САГАЙ УЛ...

Улаан-Үдын авиаме... мэдээсэhэнэй ёhоор, ... доторнай бага зэргэ ү... ха, саhан орохогүй, ... hалхилха. Хойто боло... аймагуудаар 22—27, ... гуудта 17—22 градус ... ха. Улаан-Үдэдэ hүнинд... үдэртөө 20—22 граду... болохо. Январиин 25, ... зэргэ үүлэтэй байха, са... гүй. hулаханаар hалхи... шадарай аймагуудта ... 25—30, үдэрынь 14—... аймагуудта hүниндөө ... үдэрынь 19—24 граду... байхаар хүлеэгдэнэ.

Редактор Ц. Ц. ЦИ...

Манай адрес, теле...

г. УЛАН-УДЭ, ул. ... Телефоны: редактора... приёмная—54-93. зам... ра—68-08, зам. редакт... ответ. секретаря—50-5... вет. секретаря—66-7... партийной жизни—60-... го хозяйства—64-36, ... ганды и агитации—5... мышленности и строи... 61-35, советского стро... быта—69-58, культуры... 60-21, писем и рабс... 67-81, информации—3... ственная приёмная—5... зое бюро—57-63, ф... рия—33-61.

Гор. Улан-Удэ, тип... равления по печати ... Министров БурАССР

Н-04335.